

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Miloš Štempihar — namestnik in člani: Marija Semen, Vida Žumer, Anica Rozman, Nežka Štefe, Tine Rojina, Drago Zvokelj, Boris Pertot. Tisk: ČP »Gorenjski tisk v Kranju
LETO VIII. — 24. XI. 1965 — ŠT. 10

tekstilce

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Potek poslovanja v devetih mesecih tega leta

Opis razvoja in poteka gospodarskega poslovanja našega podjetja v prvih 9 mesecih tega leta. (Opis je vzet iz poslovnega poročila).

Ustvarjeni obseg proizvodnje — vzeto kot celota — je v prvih 9 mesecih letos pokrila postavljene planske proizvodne naloge le v višino 96,3%, vendar je možno nastali primanjkljaj v glavnem opravičiti z objektivnimi pogoji, ker so v prvih mesecih vladale precej kritične razmere okoli oskrbe s surovinami in prejo, saj sta izpadla dva delovna dneva (v mesecu maju in juliju) na račun

državnih praznikov, pa tudi v proizvodnji so nastopile določene organizacijske motnje na račun priprave za izvoz, ki so jih povzročile kasnitve izdelavnih dispozicij s strani inozemskih partnerjev, končno je v letošnjem letu neugodno vplivala na proizvodnjo tudi klasična neuravnovešenost domačega tržišča.

Dosežena storilnost se je letos v primerjavi z lanskim letom na osnovi izvršenih učinkovitih ur zboljšala za 5,4%, kar lahko smatramo za zelo povoljni uspeh. Dosežena storilnost na osnovi povprečno zaposlenega pa zaznamuje

padec 3,4%, ki pa je le začasnega značaja zaradi prehoda podjetja na skrajšani delovni čas, pri čemer pa v tako kratkem času še niso mogli priti do izraza storjeni organizacijski ukrepi. Ekonomske enote naj temu problemu še nadalje posvetijo vso pozornost, da bo do konca leta vzpostavljeno zaželeno ravnovesje.

Rentabilnost in ekonomičnost poslovanja nudita letos, če ju primerjamo z lanskim letom, znatno boljšo sliko, največ kot posledico novouvedenega kvalitetnejšega asortimenta in rentabilnejše pro-

izvodnje, katero je omogočila avtomatizacija obratov tkalnic.

Fluktuacija delovne sile se je v primerjavi s prejšnjimi leti pri-

(Dalje na 2. strani)

- VSEBINA
- Potek poslovanja v devetih mesecih tega leta
 - Predsednik IO Slovenije, Janko Smole v Tekstilindusu
 - Zaključno posvetovanje tekstilcev
 - Poklicna šola v našem podjetju dela uspešno
 - Komisija za ocenjevanje predlogov poroča:
 - Varčevanja ne bi smeli zane-marjati
 - Notranje rezerve in stroški
 - Za boljšo organizacijo dela
 - Problematična proizvodnja za izvoz v plemenitilnici I
 - Nagrajevanje strokovnega kadra v naši administraciji
 - Vtisi o prijateljskem mestu OLDHAM
 - Ali poznate prometne predpise
 - Na obisku v našem DELAVSKEM DOMU
 - Otroško zavetišče »RAZKA DRAGAR«
 - Moda
 - Prispevki o prostih sobotah
 - Kako se odvaditi kajenja?

Predsednik IS Slovenije Janko Smole v Tekstilindusu

9. novembra je prišel na našo željo v podjetje predsednik izvršnega sveta Slovenije, tovariš Janko Smole. V daljšem pogovoru, ki so mu prisostvovali predstavniki družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in operativnega vodstva, nam je tov. Smole zelo konkretno govoril o problemih in potrebah izvoza, o deviznem sistemu danes in v bodoče, o današnjih in bodočih obratnih sredstvih, o standardu, o notranjih rezervah in še o drugih razmerah in težavah, s katerimi se srečujejo kolektivi pri uresničevanju gospodarske reforme. Zelo konkretno in razumljivo je tov. Smole odgovarjal tudi na vprašanja, ki so jih postavili udeleženci tega pogovora. Nekaj specifičnih pripomb je dodal še predsednik občinske skupščine tov. Martin Košir.

Razgovor je bil prekratek, da bi zajel vso problematiko, je pa bil vsebinsko bogat, poučen in bo v večih pogledih koristil tudi oblikovanju naše bodoče politike poslovanja.

P. G.

UREDNIŠTVO TEKSTILCA ČESTITA —

vsem članom kolektiva, upokojencem,
vojakom in vsem bralcem Tekstilca

— DAN REPUBLIKE, 29. NOVEMBER

Zaključno posvetovanje tekstilcev

12. novembra je bilo v Ljubljani ZAKLJUČNO POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV BOMBAŽNE STROKE. Posveta so se udeležili tudi predstavniki našega podjetja, in sicer tov. Rudi Polak, Zvone Černe, Anton Rakovec, Ančka Rozman in France Krmelj.

Za to posvetovanje so bili pripravljeni naslednji referati:

— POLOŽAJ BOMBAŽNE INDUSTRIJE OB GOSPODARSKI REFORMI — Rudi Polak,

— INTEGRACIJSKI IN RAZVOJNI PROCES V MTT IN VKLJUČEVANJE V NOVE POGOJE GOSPODARJENJA — Miro inž. Pintar,

— POMEN KOORDINACIJE MED PODJETJI V NOVIH GOSPODARSKIH POGOJIH — Zvone Černe,

— NUJNOST HITREJŠEGA PRILAGAJANJA TEKSTILNE INDUSTRIJE GOSPODARSKI REFORMI,

— SPECIALIZACIJA V PREDILNICAH BOMBAŽA V NOVIH GOSPODARSKIH POGOJIH — Domicelj inž., PZTI.

V današnji številki Tekstilca objavljamo v celoti referat tov. Rudija Polaka, glavnega direktorja našega podjetja, v naslednji številki pa bomo objavili povzetke iz referata tov. Černeta in Domicelja inž., kolikor bomo referat zadnjega seveda dobili.

V eni naslednjih številki pa bomo zanesljivo objavili tudi vse sklepe, ki so bili na tem posvetovanju sprejeti in verjetno tudi že začetek izvajanja teh sklepov.

(tovariš Rudi Polak)

Bombažna tekstilna industrija se po uvedbi gospodarske reforme ni znašla v bistveno težjem položaju kot pred njo. Menim, da za ocenjevanje vpliva novega gospodarskega sistema na bombažno tekstilno industrijo, zaradi prekratekega obdobja, danes še niso pol-

no podane možnosti za realno in globlje presojanje zunanjih odnosov in vplivov na gospodarsko udejstvovanje podjetij bombažne stroke. Vsekakor lahko trdim, da je naša industrija praktično izčrpala vse možnosti materialne pomoči od zunaj ter je tako postavljena pred nalogo, da rešuje svoj

gospodarski položaj predvsem z lastnimi silami. Sedanje stanje nam torej narekuje, da čim hitreje prilagodimo vse naše poslovanje novi situaciji ter si tako sami ustvarimo pogoje za boljše gospodarjenje. Glede na to menim, da bo treba posvetiti, poleg ostalih problemov, posebno pozornost dvigu kvalitete proizvodov ter pri tem odločneje pristopiti k odklanjanju vseh onih večjih in manjših vzrokov, ki so doseg tega cilja doslej zavirali. S pospešenim prehodom na avtomatizacijo je problem produktivnosti tesno povezan s pravičnim nakupom (asortimanom) bombažnih vlaken, kvaliteto preje ter dobro pripravo. Z rešitvijo teh problemov ne dosežemo le večjo produktivnost avto-

(dalje na 2. strani)

Tovariš Janko Smole med pogovorom

Poklicna šola v našem podjetju dela uspešno

V drugi polovici septembra smo pričeli z rednim poukom na poklicni šoli v našem centru, ki je postala v zadnjih letih že redna oblika izobraževanja v našem podjetju. To je šola, ki ob zahtevnem teoretičnem znanju bazira na praktičnem usposabljanju delavcev na samostojnih delovnih mestih. Zahteva po tem intenzivnem praktičnem usposabljanju se vedno znova javlja zato, ker tekstilna industrija zaposluje ljudi, ki prihajajo brez potrebnega znanja tekstilne tehnolo-

gije na razna področja. Te ljudi sicer zaposlimo na delovnih mestih, ki ne zahtevajo strokovnosti, jih pa pozneje s priučevanjem na delovnem mestu usposobimo za opravljanje določenega dela. Na primer: delovno mesto v čistilnici bombaža, mikalka, prisukovalka, predica, previjalka osnove in votka, tkalka in delovna mesta v plemenitilnici. Drug tak primer so ljudje, ki prihajajo iz srednjih, višjih in visokih šol, ki imajo določeno strokovno znanje, potrebno za za-

htevnejša delovna mesta. Le-tam omogoči podjetje primerno zahtevne naloge, in to v razvoju, v pripravi ali v proizvodnji. Mimo teh smeri kadrovanja pa je za naše sedanje razmere bistvena tretja, ki zagotavlja operativni kader v posameznih proizvodnih enotah, za katerega vemo iz preteklosti, da je relativno porabil največ časa za svojo usposobitev. To so podmojstri in mojstri v predilnicah in tkalnicah, belilci, barvarji, apretjerji, tiskarji in kuhlci tiskarskih barv v plemenitilnicah itd. To je naloga šole zato, ker izven podjetja ni bilo in še ni šole, ki bi omenjeni kader usposabljal, pri tem pa bazirala na praktičnem delu, kar je v določenih okoliščinah razvoja in specializiranosti naših strokovnih šol trenutno tudi nemogoče, pač zaradi specifičnosti posameznih tekstilnih podjetij.

In tako smo sedaj prišli do problema, ki smo ga morali rešiti, če smo hoteli zagotoviti intenzivno proizvodnjo. Znašli smo se namreč v takem obdobju, ki ne dopušča stihijskega ali dolgotrajnega nenačrtnega usposablja-

(Dalje na 3. strani)

APEL

ČLANI KOLEKTIVA — DRAGI BRALCI!

Prepričani smo, da ste v prejšnji številki TEKSTILCA prebrali članek, v katerem pozivamo vse člane kolektiva, naj nam pošljejo svoje predloge za rubriko: AKCIJA — »PREDLAGAM«. Čudi nas, da smo doslej prejeli en sam predlog, čeprav bi takšni predlogi lahko zelo koristili podjetju, obenem pa bi pisec (če bi predlog odgovarjal kriterijem) dobil tudi lepo nagrado.

Ponovno zato apeliramo, da se vključite v to obliko sodelovanja v okviru splošnih naporov kolektiva, da bi odpravili razne slabosti in pomanjkljivosti ter tako dosegli ekonomičnejše poslovanje.

UPAMO, DA BOMO V PRIHODNJI ŠTEVILKI ŽE OBJAVILI ENEGA ALI MORDA VEČ DOBRIH PREDLOGOV!

Uredništvo

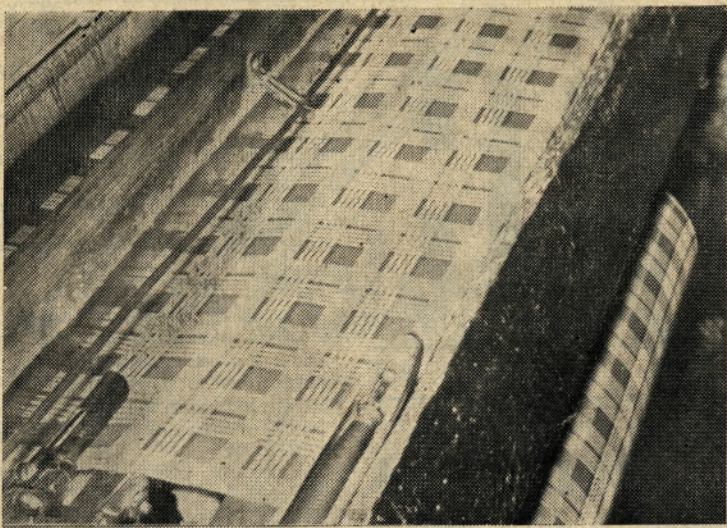
Komisija za ocenjevanje predlogov - poroča:

Dva predloga v zvezi z akcijo PREDLAGAM smo že prejeli. Moramo reči, da je odziv na akcijo skromen, vendar pa smo prepričani, da je to šele začetno obdobje in gotovo se mnogo koristnih predlogov ta čas šele oblikuje v mislih bodočih predlagateljev.

Zato se pridružujemo ponovnemu pozivu uredništva in vabimo vse tiste člane kolektiva, ki želijo karkoli koristnega predlagati, na to storijo brez bojazni in pomislekov. Če nič drugega, bodo pokazali dobro voljo in potrdili, da jim kot samoupravljalcem le ni vseeno, če ni vse v redu ali bi moglo biti boljše.

Naj še enkrat omenimo nekaj značilnosti glede vključevanja v akcijo. Vsak poslani predlog bo komisija obravnavala po štirih kriterijih (gotovo ste se jih zapomnili): »aktualnost, možnost, vred-

(Dalje na 3. strani)

Detajl revolverskih statev

Varčevanja ne bi smeli zanemarjati

Dejstvo je, da smo doslej o varčevanju komaj kdaj govorili in še mič naredili. To je slabo, ker je na dlani, da je varčevanje eden važnih elementov ekonomičnejšega poslovanja delovne organizacije.

Razumljivo je, da ni možno vpeljati dobrih in uspešnih sistem varčevanja kar čez noč, niti ga ni možno izvajati zgolj z redkimi apeli na proizvajalce, še manj z grožnjami in preganjanjem. Kot vsaka taka oblika dela, zahteva tudi varčevanje določene proučitve in izdelavo sistema, ki mora vsebovati: KJE IN KAKO VARČEVATI, KAKO TO IZVAJATI, KAKO USPEŠNO VARČEVANJE NAGRADITI IN KONČNO: KAKO UGOTAVLJATI STOPNJE

VARČEVANJA IN UČINEK. Gre torej za načrtno VARČEVANJE, katerega bomo morali uvesti tudi v naše poslovanje že v bližnji prihodnosti, če res želimo dobro sebi in delovni organizaciji.

Pa si pogledimo, kakšne razmere trenutno vladajo v našem podjetju.

Ne bom sicer trdil, da vsi člani razmetujejo z dobrinami, da so malomarni in brez občutka za varčevanje, vendar je le preveč takih, ki so malomarni, razsipni in brez posluha za skupno korist. Iz dneva v dan človek lahko vidi maslednje oblike razmetavanja in malomarnosti:

— okrog tkalnic in tudi predilnic leže prazne in polne cevke,

včasih celo razbiti zaboji, polni navitkov,

— v plemenitilnicah leže na večih mestih konci surovega blaga, dostikrat v umazanih lužah. Delavci pogosto obrišejo svoje roke kar s surovim blagom, ki je navito v bale,

— včasih romajo veliki kosi surovega blaga na odpad,

— v barvni kuhinji večkrat vržejo stran velike količine dragih barv,

— v pisarnah so koši za smeti vsak dan polni skoraj praznega bankpost papirja, skoraj novega karbon papirja in podobno.

Vsi ti primeri dokazujejo malomarnost mnogih članov kolektiva, ki povzroča dokajšnjo škodo posamezni enoti in podjetju.

— Pogosto vidim, da mizarji uničujejo zaboje, ki so še celi in potrebni le majhnega popravila,

— pogosto vidim tkalke, ki prevažajo prejo iz predilnice kar v košarah, ki jih vlečejo po tleh,

— pogosto vidim pisarniški papir v straniščih,

— pogosto leže na tleh polovični svinčniki,

— pogosto kaplja voda na barvano blago v plemenitilnici,

— včasih je zamazano že tiskano blago,

— bale bombaža stoje v lužah pred predilnico II,

— elektromotorji so že stali na dežju, namesto v skladišču,

— avtomobili stoje na dežju in mrazu, mislim tiste, ki so last podjetja,

— tovornjaki se vračajo prazni iz enega v drugi obrat,

— v upravi nabavljajo nove (lepše) kemične svinčnike, ravnila in podobno, čeprav so prejšnji še dobri in uporabni.

Veliko škode se naredi v ekonomski enoti »uprava«, kjer delajo nekateri s papirjem, kot da je zastoj, in sicer:

— za material za samoupravne organe porabimo ogromne količine papirja, ki je dostikrat le deloma do kraja izkoriščen včasih pa je ta material še brez želenega učinka,

— za razne predloge pravilnikov, elaboratov, analiz in drugo porabimo zopet ogromno papirja, ker je treba natipkati in razmnožiti osnutek, nato prvi predlog, pa drugi predlog, pa spremenjeni predlog, pa predlog predloga, pa predlog za UO in potem še predlog za CDS,

— tudi zapisniki uničujejo ogromno papirja, čeprav bi njihovo vsebino pogosto lahko povedal v dveh ali treh stavkih,

— tu so dalje še razni rezervni deli, ki jih mečemo stran, čeprav so še uporabni, tu so dalje razne neveljavne tiskovine, ki leže v skladišču,

— razni pomožni material, ki ga ni več možno uporabiti,

— itd. itd.

V teh primerih je delno kriva malomarnost, nepremišljenost, neznanje, pomanjkanje občutka za varčevanje skupne lastnine, delno pa tudi neodgovornost in pomanjkanje premisleka, proučitev in vestnosti.

— zgodi se, da kupimo stroj, ki potem leta leži brez dela in koristi,

— zgodilo se je, da smo kupili kombi za prevoz članov kolektiva iz obrata I v II in obratno, pa smo ga obenem uporabljali tudi za prevoz težkega materiala, za izlete v Novigrad in podobno, in sedaj je stara »kiša«,

— zgodi se še mnogo, mnogo drugih napak.

Ne rečem, da gre tudi v teh primerih za malomarnost, vendar resno dvomim, da se je vse to zgodilo iz opravičljivih in utemeljenih vzrokov.

Vsi našteti primeri so seveda le delček vsega, kar smo doslej že napak naredili, zaradi česar je imelo in ima podjetje dokajšnjo škodo, verjetno v vseh povojnih letih kar večstomilijonsko škodo. Kako tudi ne, če stane:

— 1 kg mehkih cev — 550 din
— 1 kg trdih domačih cev — 903 din

Potek poslovanja v devetih mesecih tega leta

(dalje s 1. strani)

lično umirila. Podjetje je zaradi ekonomskih razlogov primerno omejilo zaposlovanje nove delovne sile. Obseg zaposlenih se je med letom znižal za 1,2%. Izstopi so se zmanjšali za dobro tretjino, obenem pa se je močno spremenil tudi način odhoda. Izrazito so se znižale lastne odpovedi, sporazumne razveze in samovoljne zapustitve dela, na drugi strani pa so močno narasle odpovedi s strani podjetja, odklonitve zaradi nezadovoljivo opravljenega poizkusnega roka in disciplinski odpusti.

Investicijska dejavnost podjetja je v letošnjem letu minimalna in zreducirana na dokončanje v preteklih letih začetih ali pogojenih investicij; v glavnem torej na novo zgradbo perdelnice in na zadnje ostanke avtomatizacije tkalnic. Novih investicij praktično ni več. Vzroka v tem pogledu sta: močno inflacijsko gibanje v preteklih letih, ki je prisililo podjetje na nova najemanja posojil za obratna sredstva, za odplačevanje katerih pa mora v okviru sedanjih prilik in utešitev tekstilne industrije uporabljati skoraj 40% svojih amortizacijskih sredstev, čeprav so le-ta praviloma namenjena za osnovna sredstva, in uvedba raznih administrativno-gospodarskih omejitev in ovir za investiranje, katerim na splošno ni kaj oporekati, ki pa zelo različno prizadenejo posamezne gospodarske veje oziroma posamezna podjetja. Stara tekstilna podjetja, katerim se je — kot klasični industriji — brez dvoma investicijski kruh najbolj skopo rezal, so danes ob novih restriktivskih ukrepih gotovo med najbolj prizadetimi.

Potek prodaje na domačem tržišču ni zadovoljiv, kljub precejšnjim naporom podjetja, da bi doseglo primeren plasman svojih izdelkov. Vsega skupaj je bilo prodanih le okoli 94% ustvarjene proizvodnje. Notranje tekstilno tržišče je bilo skozi vse leto pod vplivom splošnih gospodarskih pogojev, torej silno razburkano in neuravnovešeno. Medtem ko je v prvem tromesečju zavladala izrazita konjunktura, v kateri je doslej doseglo podjetje za ta čas največji obseg prodaje, je v drugem tromesečju (po koncem marca meseca izdanih administrativno-gospodarskih ukrepih) nastala popolna stagnacija. V tretjem tromesečju — po uveljavitvi gospodarske reforme — je prodaja ponovno oživela, vendar pa ni dosegla zaželenih ravni, čeprav je ne moremo oceniti kot slabo.

Izvozni posli so se razvijali še dokaj uspešno. Letno izvozno zadolžitev pri Jugobanki smo na osnovi postavljene dinamike presegli za 14% in vsega skupaj izvozili za 1.526.000 dolarjev raznih tkanin. Približno 75% izvozne vrednosti je šlo na konvertibilno področje, 19% pa na ostalo klirsko področje in 6% na vzhodnoevropsko področje.

Nabava in oskrba na domačem tržišču in iz uvoza se letos ponovno razvijata približno v enakih pogojih in razmerah kot sta se svoječasno pred leti, ko je pogosto prihajalo do pomanjkanja

raznega materiala. V prvem polletju je bilo posebno kritično vprašanje osnovnih surovin, skozi vse leto pa vlada izrazit problem oskrbe s prejo, tako po količini kakor tudi po asortimentu. Skozi vse leto nastopajo tudi večji ali manjši zapleti okrog oskrbe z ostalim materialom.

Finančno poslovanje podjetja je bilo s kratko izjemo v začetku leta vseskozi pod izredno hudim in stopnjevanim pritiskom pomanjkanja denarnih sredstev.

Vse od nastopa novega gospodarskega sistema v začetku l. 1961 pa prav do konca preteklega leta je podjetje preživljalo precejšnje pomanjkanje finančnih sredstev,

ki se je, skladno s stopnjevanjem splošnih in inflacijskih pojavov, stalno večalo. Šele z lani nastalo in skozi prvo tromesečje trajajočo visoko prodajno konjunkturo je prišlo v mesecih februarju in marcu tudi do primerne sprostitev finančnega poslovanja. Proti koncu marca letos izdani administrativno-gospodarski predpisi in ukrepi pa so v zelo kratkem času zopet pahnili podjetje v izredno kritično finančno situacijo, ki je nekajkrat že resno ogrožala redno in nemoteno obratovanje. Tu sta mišljena predvsem oskrba z bombažem, kjer Matrež kot absolutni monopolist brezpozgojno zahteva plačilo vnaprej za

dodeljeni kontingent surovine, in pa nabava raznega repromateriala iz uvoza, za katero je treba vnaprej zagotoviti potrebno dinarsko protivrednost na račun deviznih sredstev. Ker po marčevskih ukrepih poslujeta v podjetju v nekih normalnih normah samo še proizvodnja in donekle izvoz, dočim so zaloge gotovih izdelkov, še bolj pa terjatve do kupcev hitro in močno narasle, ni mogoče računati na sorazmerno hitro izboljšanje stanja ter je pričakovati, da se bo podjetje še nekaj časa moralo prebijati skozi precejšnje težave do ponovne normalizacije finančnega poslovanja.

Zaključno posvetovanje tekstilcev

(nadaljevanje s 1. strani)

matskih statev, temveč avtomatično tudi boljšo kvaliteto izdelkov.

Vse to pa nam narekuje izvedbo odgovarjajoče organizacije v samih podjetjih ter smeješi pristop k vključevanju podjetij bombažne tekstilne industrije v specializacijo proizvodnje. Pri tem je treba najprej izvesti specializacijo v bombažnih predilnicah. Specializacija proizvodnje bo pripomogla k boljšemu koriščenju kapacitet in s tem k dvigu produktivnosti po eni strani, po drugi strani pa k specializaciji za standardno izdelavo določenih številke preje. Tako organizirana proizvodnja bo ustvarila pogoje za sestavo standardnih najboljših mešanice za določene kvalitete preje, kar bo v daljni fazi pripomoglo k dvigu produktivnosti v vseh predelovalnih fazah. Po rešitvi specializacije proizvodnje v naših predilnicah, bi jo lahko prenesli tudi na tkalnice in plemenitilnice. Priznati moram, da je na tem področju bilo doslej narejenega zelo malo ali skoraj nič. Problem sam je bil na različnih posvetovanjih večkrat obravnavan, žal kot že rečeno, rezultati ni bilo. Trdim lahko, da so vsa dosedanja posvetovanja in razprave o specializaciji potrdile prepričanje, da je perspektiva naše industrije v specializaciji proizvodnje. Vprašujem se, zakaj kljub vsej dobri volji in ob zdravih tehnoloških in ekonomskih utemeljitvah, industrija k rešitvi tega problema ni pristopila. Osebnim menim, da je delni vzrok za to v večletnem obdobju ustvarjeno nezaupanje med podjetji. Zato je treba problematiko specializacije temeljito obdelati; pri tem mislim predvsem na prikaz gospodarnosti take specializacije. Predvsem pa naj bi se te študije ne obdelovale samo v ožjem krogu tovarniških strokovnjakov, temveč naj bi se dale v obravnavo samoupravnim organom, ki bi ob dokazani gospodarnosti kaj hitro iznesli svojo odločitev. Sedaj pripravljamo na Poslovnem združenju študijo za specializacijo proizvodnje v bombažnih predilnicah dveh kombinatov. Seveda s tem ne zapiramo vrat vsem zainteresiranim proizvajalcem, da se v okviru obstoječih možnosti priključijo tej akciji, ki bi v večjem obsegu še bolj potrdila pravilnost izvajanja specializacije. Prepričan sem, da bi prav

današnje posvetovanje, na katerem so prisotni tudi predstavniki samoupravnih organov naših delovnih kolektivov bombažne stroke, lahko bistveno prispevalo k hitrejšemu reševanju nakazanih problemov.

Na zadnjem posvetovanju konfekarjev je, kot sem to razbral iz dnevnega časopisja, in kot je to ob takih posvetovanjih tudi običajno, padlo precej pikrih pripomb na račun bombažne industrije. Moj namen ni, in menim, da pri tem izrekam misli tudi ostalih, da na današnjem in bodočih sestankih rešujemo problematiko odnosov konfekcije in proizvajalcev metrskega blaga v že nakazani zaostreni obliki proizvajalcev bombažne konfekcije. Mnenja sem, da je po gospodarski reformi res že skrajni čas, da naše sodelovanje poglobimo in s skupnimi silami skušamo odstraniti vse težave, ki so pot sodelovanja doslej ovirale. Menim, da ustaljena oblika kritiziranja kvalitete naših izdelkov ni vedno umestna, posebno zato ne, ker vem, da se večina proizvajalcev tkanin za naša konfekcijska podjetja zelo dobro uveljavlja na skoraj vseh zelo zahtevnih zapadnih tržiščih. Naša industrija je količinsko zastopala na področju izdelave sintetičnih tkanin ter sodobno plemenitenih tkanin, za kar je glavni vzrok pomanjkanje dodatnih kapacitet za pranje in širinsko sušenje. Izdelava vseh tovrstnih tkanin je tehnološko popolnoma osvojena, vendar prihajajo te tkanine na tržišče v manjših količinah.

Ko zaključujem svoje uvodne besede poudarjam, da sem v njih nakazal le nekaj problemov vključevanja tekstilne industrije v gospodarsko reformo. Dobra del problematike pa bo še obdelan v posameznih referatih.

Za boljšo organizacijo dela

Za vsak sistem vodenja je nujno potrebno, da so naloge vseh vodilnih oseb in drugih strokovnih sodelavcev ali služb točno določene. Največ nereda in slabih medsebojnih odnosov povzročajo posamezne netočno opredeljene funkcije s konkretnimi in uzakonjenimi pravicami in dolžnostmi.

Za odpravo nedoslednih, neopredeljenih delovnih področij, neusklajenosti služb in delovnih mest ter neopredeljenih pooblastil pa bi bilo nujno treba slej ko prej izdelati poseben pravilnik oziroma poslovnik podjetja, kjer bodo vse te nejasnosti od-

pravljene. V njem bi bilo potrebno za vsa strokovna delovna mesta konkretno določiti dolžnosti in pravice, povezane z drugimi delovnimi mesti in pooblastili. Dober pravilnik o nalogah posameznih vodilnih in strokovnih delovnih mest bi moral biti narejen tako, da je vsako delovno mesto obdelano posebej in to v štirih zaporednih rubrikah.

V prvi rubriki: »mora (dolžnosti) bi morali zajeti vse naloge (tekoče in občasne), ki jih mora določena oseba na delovnem mestu opravljati.

(dalje na 3. strani)

(dalje na 9. strani)

Poklicna šola v našem podjetju dela uspešno

(nadaljevanje s 1. strani)

nja omenjenega kadra, temveč zahteva premišljeno in načrtno kadrovanje ter res intenzivno usposabljanje ljudi za vse vrste rekonstrukcij strojnega parka in za spremembe v tehnologiji in v celotnem poslovanju podjetja. Čas je, da spoznamo, da sta znanje in sposobnost važna faktorja za ustrezno produktivnost dela. Kdor to ne upošteva ali zanika, pač

Komisija za ocenjevanje predlogov - poroča:

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost in formulacija), pa je malo verjetno, da posamezni predlog ne bi mogel biti obravnavan po teh kriterijih vsaj z najnižjo oceno. Po točkovanju je nagrada za najnižje ocenjen pozitiven predlog 4.000 din, najvišje ocenjen predlog pa dobi 18.000 din nagrade. Te nagrade predstavljajo samo priznanje za sprejemljiv predlog, avtorju pa še vedno pripada tudi nagrada po pravilniku o novatorstvu, razionalizaciji in tehničnih izboljšavah, če se predlog dejansko izvede in nastanejo iz tega finančne koristi za podjetje.

Vaš predlog podpišite samo s šifro (n.pr. tkalec, mikalnik, votek, anilin, kakšno ime, številko itd.); v posebno kuverto dajte listek z vašim polnim naslovom, jo zalepite in nanjo napišite enako šifro, s katero ste podpisali predlog. Predlog in to zaprto kuverto dajte v drugo kuverto, ki jo naslovite: uredništvo Tekstilca, akcija »Predlagam«. Na ta način bo omogočeno, da bo komisija vsak predlog obravnavala popolnoma objektivno, kajti kuverto z naslovom avtorja bo odprla šele potem, ko bo predlog ocenjen.

Splošni podatki, ki jih bo avtor navedel za podprepitev svojega predloga, morajo biti seveda resnični, kajti za zagotovitev anonimnosti razpisa in objektivnosti ocenjevanja jih komisija razumljivo ne bo preverjala. Pač pa bo komisija vestno preverjala vse tiste podatke, ki jih bo avtor navajal kot pričakovani uspeh njegovega predloga.

Komisija bo svoje ugotovitve in rezultate objavljala v našem glasilu po sledečem principu:

a) nagrajen predlog — kratak, toda bistven izveček predloga, stališče komisije, ocenitev, višina nagrade in popoln naslov avtorja;

b) nenagrajen predlog — tudi tu bo naveden bistven izveček predloga, stališče komisije, nagrade seveda ne bo, avtor pa bo naveden samo s šifro.

In še tole: akcija traja neomejen čas. Za prvo obdobje sta UO in CDS podjetja odobrila 100.000 dinarjev. Od uspeha akcije, torej od vašega sodelovanja je odvisno, kako dolgo bo trajalo to prvo obdobje. Že poslani in nove predloge bo komisija v kratkem obravnavala in rezultate objavila v prihodnji številki.

Za boljšo organizacijo dela

(nadaljevanje z 2. strani)

V drugi rubriki z naslovom: »Obvezne povezave« bi bilo potrebno definirati pri posameznih nalogah, s katerim delovnim mestom se mora oseba v zvezi s to nalogo povezati (soodločanje, izročitev neke dokumentacije na drugo delovno mesto ipd.).

V tretji rubriki z naslovom: »Priporočene povezave« pa bi bilo potrebno navesti, s katerimi delovnimi mesti naj se delavec za rešitev posameznega posla (nalog) posvetuje oziroma poveže.

Četrta rubrika pa bi nosila naslov: »Pravice — pooblastila«. V njej bi bilo potrebno opisati v ka-

terih stvareh in v kakšnem obsegu lahko strokovni delavec samostojno odloča.

Tak pravilnik bi bil za podjetje kot celoto in za posamezne ekonomske enote tako potreben kot je pravilnik o razdeljevanju osebnih dohodkov. S takim pravilnikom v največji meri zagotovimo dobro organizacijo dela (žal pri nas zelo šepa!) in delovno disciplino. Sama opredelitev posameznih delovnih mest pa bi dvignila čut za osebno odgovornost in bi bila tudi osnova za analitično oceno delovnih mest.

J. Javornik

Izvršitev osnovnega plana sept., okt. in kumulativno

PREDILNICE SEPTEMBRA IN OKTOBRA				
September	v ef. kg	v bb. kg	v ef. kg	v bb. kg
Predilnica I	91,8 %	89,5 %	99,3 %	101,8 %
Predilnica II	92,0 %	84,3 %	104,3 %	98,3 %
Predilnici skupaj	91,9 %	87,4 %	100,9 %	100,4 %
Oktober				
Predilnica I	86,3 %	84,4 %	97,8 %	99,9 %
Predilnica II	87,6 %	84,4 %	97,8 %	99,9 %
Predilnica skupaj	86,7 %	83,3 %	99,4 %	98,6 %
TKALNICE SEPTEMBRA IN OKTOBRA				
September	v mt	v votkih	v mt	v votkih
Tkalnica I	92,9 %	98,6 %	97,4 %	102,4 %
Tkalnica II	85,9 %	86,9 %	87,3 %	89,6 %
Tkalnici skupaj	90,7 %	94,4 %	94,2 %	97,9 %
Oktober				
Tkalnica I	87,7 %	94,3 %	96,3 %	101,6 %
Tkalnica II	83,9 %	84,9 %	87,0 %	89,1 %
Tkalnici skupaj	86,5 %	91,0 %	93,4 %	97,2 %
PLEMENITILNICE SEPTEMBRA IN OKTOBRA				
September	v tm	v m²	v tm	v m²
Plemenitilnica I	87,8 %	91,8 %	92,7 %	96,1 %
Plemenitilnica II	78,9 %	80,0 %	92,2 %	91,7 %
Plemenitilnica skupaj	85,1 %	87,9 %	92,5 %	94,6 %
Oktober				
Plemenitilnica I	87,3 %	91,2 %	92,1 %	95,5 %
Plemenitilnica II	83,7 %	84,1 %	91,3 %	90,9 %
Plemenitilnica skupaj	86,2 %	88,9 %	91,8 %	94,0 %

Število slušateljev je vedno odgovarjalo potrebam proizvodnje. V letošnjem šolskem letu smo začeli usposabljati: belilce, barvarje, apreterje in kuhalce tiskarskih barv v plemenitilnici ter tkalske podmojstre v tkalnici. Za vsa omenjena delovna mesta je enoletno šolanje z zaključnim izpitom. Slušatelji v tkalskem oddelku bodo lahko nadaljevali pouk (vendar le najboljši) v mojstrski stopnji šolanja, nakar bodo morali ob zaključku drugega leta šolanja narediti še zaključni mojstrski izpit.

V apreterski smeri obiskuje pouk 8 slušateljev, in sicer:

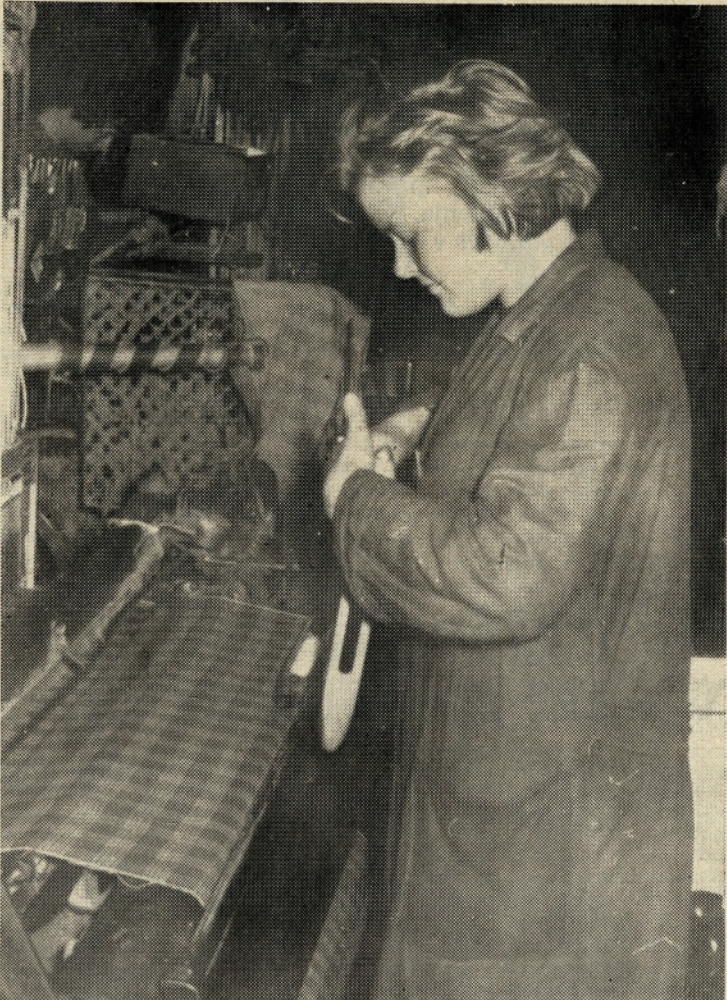
- 2 belilca
- 2 apreterja
- 2 barvarja
- 2 kuhalca tiskarskih barv.

Tkalski oddelek pa obiskuje 21 slušateljev. V letošnjem šolskem letu pripravljamo torej skupno 29 kandidatov za opravljanje zaključnih izpitov.

Za izvajanje celotnega programa so tudi letošnji predavatelji in instruktorji iz vrst članov našega kolektiva, kar zagotavlja dober uspeh, ker le-ti poznajo specifičnosti naše proizvodnje.

Pouk, ki poteka v dveh izmenah, jamči na eni strani za nemoteno delo slušateljev, na drugi strani pa zahteva več volje, vztrajnosti in občutno večji napor slušateljev, ki se žele izpopolniti. Vse to pa je potrebno, če hočemo doseči pozitivne rezultate. Nekajletna praksa namreč potrjuje in dokazuje, da se trud in vložen sredstva bogato obrestujejo.

M. Z.

Delavka polni čolnicek za revolverseke statve, na katerih se izdelujejo pestro tkane tkanine.

Notranje rezerve in stroški

Pri pregledu vsebine dela organa samoupravljanja v podjetju lahko ugotovimo, da se o stroških zelo malo razpravlja, da organi samoupravljanja večkrat razpravljajo in, to včasih precej žolčno o zelo malo pomembnih stvareh (n. pr. razprava o tem ali bomo nekomu zvišali osnovno ocenitev za dve točki ali ne). Res je tudi, da smo začeli varčevati tudi pri nas, vendar varčujemo zopet tam, kjer podjetju ne prinese večjega dohodka. Mnogo premalo pozornosti pa posvetimo varčevanju tam, kjer bi lahko prihranili lepe milijone s pametnim gospodarjenjem s sredstvi.

V gospodarsko razvitih državah spremljajo poslovne odločitve na osnovi podatkov, ki jih daje sodobno organizirano računovodstvo, predvsem pa tako imenovano stroškovno računovodstvo. Sprejemanje ustreznih ukrepov je možno le, če vemo, kje bodo ali kje so stroški nastali, v kakšni višini in zakaj so nastali ter ali so stroški tudi gospodarsko utemeljeni. Zato podatki računovodstva ne smejo služiti samo za sestavo zaključnih računov in periodičnih obračunov, ampak predvsem za izbiro najracionalnejših poslovnih odločitev. Za zvišanje produktivnosti nista važna samo kvaliteta in obseg proizvodnje, ampak je važna tudi količina opredmetenega dela, ki je poročena v proizvodnji, se pravi višina stroška.

Prva naloga obračuna stroškov je izkoriščanje (uporaba) v knjigovodstvu zbranih podatkov; knjiženje pomeni le del opravil, kar je samo začetek dela v računovodstvu. V središču je uporaba teh podatkov za kontrolo ali nadzor nad stroški. Kontrola pa je možna le, če je organizacija podjetja od direktorja do zadnjega predelavca jasna glede odgovornosti za stroške in, če obstajajo merila, s katerimi je možno kontrolirati vsa dogajanja na področju izdelave prodaje in uprave dnevno, tedensko in mesečno.

Pogoj za organizacijo, pri kateri je upoštevana odgovornost za nastale stroške, je razdelitev linijskih in štabnih funkcij, pri čemer so jasno označene in opredeljene dolžnosti, odgovornosti in avtoriteta. Le tako lahko nekdo prevzame odgovornost za vse nastale stroške na svojem področju dela oziroma pristojnosti.

Kontrola stroškov materiala, dela in splošnih stroškov je možna samo z določitvijo meje stroškov ali merila, ker le tako lahko vodstvo podjetja raziskuje možnosti za zniževanje stroškov. Vse činitelje, ki vplivajo na stroške, je treba analizirati, pri čemer morajo biti stroški razstavljeni na fiksne in variabilne. Na osnovi raziskovanj tržišča, zmogljivosti podjetja in obsega prodaje morajo biti stroški določeni tako, da omogočajo podjetjem maksimalno gospodarnost in rentabilnost.

Pri nas vsekakor premalo časa uporabimo za proučevanje stroškov. Če do sedaj nismo temu problemu posvečali dovolj pozornosti, bo pa odslej treba precej več storiti. Dejstvo je namreč, da nam šele poznavanje višine dejanskih stroškov in primerjava teh s predvidenimi stroški omogočata pravilno oceno uspešnosti poslo-

vanja, zakaj le tisti del dohodka, ki je rezultat znižanja stroškov, pomeni realno osnovo za zvišanje standarda. Mnogo bolj bodo morale strokovne službe podjetja in samoupravni organi zasledovati stroške ne samo v globalu za celo podjetje, temveč tudi po stroškovnih mestih nastajanja.

Vsak član kolektiva mora imeti jasno predstavo o tem, kaj so stroški, s čim nastajajo ali kako nastajajo, koliko so vredni posamezni stroji, strojne naprave, material, nadalje s kakšnimi stroški delajo organizacijske enote. Pri tem je posebno važno, kako in koliko lahko vsak posameznik vpliva na višino stroškov. Izboljšanje standarda je možno samo, če v celoti in na vseh področjih uveljavimo načelo smotnega gospodarjenja in poslovanja.

J. Javornik

Storilnost 6,7% OD 39%

Ce pogledamo podatke o delovnih dosežkih in osebnih dohodkih za prvih 9 mesecev letošnjega leta in iste primerjamo z enakim obdobjem lanskega leta vidimo, da se je storilnost dela dvignila v celotnem podjetju za 6,7 % (upoštevana osnovna vrednost proizvodnje po lastni ceni na dan na 1 zaposlenega na delu). Zvišanje storilnosti je bilo doseženo najbolj v tkalnici I (indeks: 11,8). Dober rezultat pa je bil dosežen tudi v predilnici I. V splošnem pa je iz podatkov, ki jih je zbral statistični oddelek, razvidno, da vse proizvodne ekonomske enote obrata II zaostajajo za storilnostjo povprečja lanskega tričetrtletja.

Vrednost proizvodnje po lastni ceni je za obrat I v povprečju na isti ravni kot lani, medtem ko je v obratu II padla za 5,3 %. V celoti je v podjetju vrednost proizvodnje po lastni ceni za 1,3 % nižja od povprečja istega razdobja lanskega leta.

Medtem ko je storilnost narasla za 6,7 %, pa so se osebni dohodki v povprečju dvignili za 39 %. Največji porast (48,8 %) je bil zabeležen v tkalnici I. Sicer pa je vrstni red po ekonomskih enotah glede dviga osebnih dohodkov sledeč:

ENOTE	Indeks: OD	Indeks: Storilnost	Indeks: Sredstva za OD
1. Tkalnica I	148,8	121,1	137,3
2. Plemenitilnica II	142,6	97,4	139,6
3. Termocentrala	137,9	—	131,8
4. Uprava	137,1	—	131,4
5. Tkalnica II	137,0	97,8	130,8
6. Vzdrževalni obrati	135,7	—	134,8
7. Predilnica II	134,2	98,9	129,3
8. Plemenitilnica I	133,6	100,8	128,5
9. Predilnica I	132,4	107,3	135,6
10. Gravura	128,7	—	120,0
Skupaj: EE	139,0	106,7	133,1

Ce primerjamo storilnost in v odstotkih izražene oseb. dohodka, potem odnosi med enotami niso preveč sorazmerni.

Problematična proizvodnja za izvoz v plemenitilnici I?

Na svoji 6. redni seji je CDS našega podjetja potrdil pravilnik o nagrajevanju za izvoz. Ker komisija, ki je pripravila besedilo pravilnika in CDS nista upoštevala večino pripomb in spreminjevalnih predlogov plemenitilnice I, smo mnenja, da je treba o našem izvozu objaviti nekaj pojasnil v tovarniškem glasilu.

Izvajanje gospodarske reforme urediti poslovanja tako, da bi bili ne bi imelo nobene trdne osnove, če ga ne bi povezovali s stalnim pospejevanjem vključevanja podjetja v mednarodno delitev dela, t.j. z izvažanjem naših izdelkov predvsem v tiste države, iz katerih tudi največ uvažamo. Čeprav si je naše podjetje na področju izvoza pridobilo že precej izkušenj in si ustvarilo tudi dokajšen ugled kot izvoznik finalnih izdelkov, pa si še v mnogočem nismo

asortimenta. Vse to neposredno vpliva na kvaliteto izdelavo izdelka v določenem roku. Pogledamo si, v kakšni meri so pri nas naštetih pogojih zagotovljeni.

Ne moremo mimo dejstva, da velik del novih naročil, pri danem roku izdelave, ne upošteva v zadostni meri proizvodni cikel in čas za eventualne dodelave, ki so potrebne tedaj, kadar vsa naročena količina zaradi nekega razloga ni izdelana v taki kvaliteti, kot jo kupec zahteva. Od predložene risbe vzorca do kolekcije je dolga pot, in to preko izdelave barvnih izvlečkov, graviranja, barvanja fondov, tiskanja in finišeiranja kolekcije, njenega tehničnega pregleda in odobritve.

Nagrajevanje strokovnega kadra v naši administraciji

Na 4. redni seji Centralnega delavskega sveta podjetja, ki je bila dne 16. 8. 1965, so bili sprejeti sklepi, na podlagi katerih je bila zadolžena koordinacijska komisija za osebne dohodke, da pripravi poseben pravilnik o nagrajevanju EE tkalnice in plemenitilnice I in II v zvezi z izdelovanjem tkanin za izvoz. Nadalje je koordinacijska komisija morala pripraviti tudi predlog za nagrajevanje strokovnega kadra v tehničnem in komercialnem sektorju z ozirom na dosežene rezultate v proizvodnji, prodaji in izvozu. Vse ekonomske enote pa so morale po tem sklepu CDS pripraviti tudi predloge sprememb in dopolnitev pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov za leto 1966.

V zvezi s temi pripravi posebnih pravilnikov o nagrajevanju po proizvodno-ekonomskem učinku, o nagrajevanju za izvoz, o nagrajevanju strokovnega kadra v tehničnem in komercialnem sektorju ter o raznih predlogih za spremembe in dopolnitve pravilnikov o delitvi OD, je potrebno navesti nekatere kritične pripombe in misli, ki naj bi, v pozitivnem smislu, prispevale k ureditvi raznih vprašanj na področju notranje delitve.

Vsekakor je treba pozitivno oceniti prizadevanja odgovornih činiteljev v podjetju, da se nagrajevanje članov kolektiva ureja s posebnimi pravilniki, ki naj bi vsebovali čim več tistih elementov, kateri so potrebni, da se doseže načelo »od vsakega po njegovih sposobnostih, vsakemu po njegovem delu«. Vendar je ob tem potrebno navesti dejstvo, da pri nas rešujemo vsa ta vprašanja preveč razdrobljeno in nikakor ne moremo spoznati in osvojiti tega, da je treba zadeve, ki so odločilnega pomena za kolektiv, obravnavati kompleksno, kar bi bilo edino pravilno. Tako ne bi bilo treba sestavljati posebnega pravilnika o nagrajevanju za izvoz ali pravilnika o nagrajevanju strokovnega kadra v nekaterih službah, ampak bi se vsi elementi iz teh pravilnikov zajeli v novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, kateremu bi morala biti osnova: NOVA ANALITIČNA OCENITEV!

Kar se tega problema tiče, obstojajo v našem podjetju različna mnenja, stališča in tolmačenja, ki na celotno zadevo vplivajo v zaviralnem smislu in bi lahko rekli, da že mejijo na trmoglavost. To bi si lahko kdo razlagal tako, kot da je pri nas pač vse v najboljšem redu in da zato ni razlogov za take spremembe, ki bi povzročile veliko dela. Vendar bi to delo marsikaj izboljšalo in spremenilo. Nikakor se namreč ni mogoče strinjati in odobravati stališča, da je bolje ohraniti sedanji sistem in razmerja v notranji delitvi osebnih dohodkov z vsemi nepravilnostmi, ki jih ni malo, in poleg tega še trditi, da obstojajo ravnotežja med vsemi EE in da so možne le majhne razlike. Da to ne drži, navajam značilni primer anomalije, ki jo vsebuje naš dosedanji pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Za vse proizvodne EE veljajo določila o obračunavanju tistih delovnih mest, ki so vezana na skupinski obseg dela. To so taka delovna mesta, ki po svojem značaju ne morejo imeti niti individualnega, niti skupinskega akorda, vplivajo pa NEPOSREDNO NA REZULTAT DELA. Popolnoma pravilna in razumljiva je uporaba teh določil za delovna mesta, kot so n. pr. izpahovalec mik., sortirka preje, čistilci strojev, čiščenje grebenov, prebiralka barvane preje, pregled tiskanih tkanin, prešivalka komadov itd. Manj razumljiva oziroma nelogična pa je uporaba teh določil za delovna mesta v ADMINISTRACIJI, ki po kvalifikaciji zajemajo nekatera višja, srednja in celo nižja strokovna mesta v proizvodnih EE. Kot primer naj navedem delovna mesta: vodja obratne pisarne, tehnična evidenca, obračun osebnih dohodkov, personalna evidenca in administracija, obračun partij. S čim je mogoče dokazati, da ta delovna mesta izpolnjujejo določila pravilnika, ki pravi, da je od OSEBNEGA DELA delavec na teh mestih odvisen večji ali manjši delovni učinek skupine, izmene ali ekonomske enote in da so zaradi tega upravičena do tega, da imajo lahko vezan akord? Na podlagi takih določil in načina obračunavanja OD lahko ugotovimo dejstvo, da obračunovalke osebnih

dohodkov v obratnih pisarnah, katerih delovna mesta so ocenjena n. pr. s 130 točkami, prejema večji osebni dohodek, kot obračunovalke OD v upravi, ki imajo enako ocenjena delovna mesta. Razlike se gibljejo pri nekaterih tudi po več tisoč dinarjev mesečno. Ne bom se spuščal v ocenjevanje meril, ki so potrebna pri določanju obračunskih postavk, ker bi pri tem zašel na še bolj koščljivo področje, pač pa smatram, da so taka odstopanja le prehuda, če dobro poznamo delo obračunovalcev v obratu in ga primerjamo z delom obračunovalcev v upravi. To ni edini primer; lahko bi navedli še nekatere druge, kjer se administrativno delo v obratu enači z delom v upravi, kar zopet ne drži in zaradi česar nastopajo še občutnejše razlike v OD. To pa je v očitnem nasprotju z načelom, po katerem naj bi delavci pri enakem osebnem trudu in enakem uspehu ekonomske enote, praviloma prejemale enake osebne dohodke na enakih delovnih mestih! Skratka, tu ne moremo govoriti o stvari, ki naj bi bila s pravilnikom urejena, ampak je mogoče trditi le nasprotno. Zato je že skrajni čas, da odstranimo taka nesorazmerja in pomanjkljivosti iz našega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Oglejmo si še drug značilni primer, ki na podlagi pravilnika določa za nekaj nad 40 delovnih mest, za katere se zahteva višja strokovna izobrazba, razpon v osnovni ocenitvi delovnih mest od 150 do 245 točk. To pomeni, da je v tej kategoriji delovnih mest razlika med najnižje in najvišje ocenjenim delovnim mestom 95 točk ali okoli 40.000 dinarjev. Dvomim, da je to realno, če upoštevamo in poznamo dejanske pogoje, ki jih ta delovna mesta po sistematizaciji in zahtevanih kriterijih izpolnjujejo. V zvezi s tem je potrebno omeniti še to, da v pravilniku zasledimo primere, ko so ocenitve višjih strokovnih mest enake srednjim strokovnim delovnim mestom: N. pr.: vodja pisarne tkalnice (Viš) = blagajnik (SS), normirec (Viš) = obr. knjig. (SS) ali vodja ekspedita (Viš) = pomočnik vodje knjig. os. doh. (SS). Kakšni nagibi in interesi prevladujejo pri nas, da dopuščamo v pravilniku o delitvi OD take očitne nepravilnosti, se lahko upravičeno sprašujemo? Mogoče pa tiči glavni vzrok v tem, da pri določanju teh mest ni bila ocenjevana strokovnost, ampak tisto, kar z njo nima nobene zveze? Naj bo že tako ali drugače, mnenja sem, da je glede teh vprašanj potrebno zastopati popolnoma nedvoumna stališča, ki ne bodo omogočala takih kombinacij v dokumentu, kakršen naj bo pravilnik o delitvi osebnih dohodkov!

Glede na podane ugotovitve nujno pridemo do zaključka, da je za odpravo vseh teh »drobnih« nepravilnosti potrebno poiskati ustrezne rešitve v nekaterih drugih metodah, ki bi jih lahko uporabili, da bi dobili boljše in objektivnejše kriterije in merila za nagrajevanje strokovnega kadra v administraciji, naj bo to v proizvodnih EE ali upravi. Ena od teh metod je ANALITIČNA OCENITEV DELA v strokovnih službah podjetja.

Zal moram ugotoviti, da to vprašanje pri nas doslej še ni rešeno, kljub temu, da so se že pred leti začele določene priprave, ki pa so ostale na mrtvi točki. Vzrokov, ki delo v tej smeri zavirajo, ne bom raziskoval, ker imajo svoje korenine v določenih subjektivnih težnjah, ki se v tej problematiki pri nas še posebno izražajo. Ravno to pa je v ostrem nasprotju z načeli, po katerih naj danes določamo osnove in merila za nagrajevanje strokovnih kadrov. Če hočemo v tej smeri doseči napredek in določila v našem pravilniku o delitvi OD izboljšati, tedaj je potrebno, da preučimo tudi predlog, ki naj bi vseboval sledeče postavke:

1. Program dela strokovnih služb v celoti.
2. Razporeditev dela in funkcij na zaposlene v strokovnih službah.
3. Popis in analitična ocenitev dela.

Dobra organizacija dela in poslovanja namreč zahteva, da se vsako delo določa načrtno. Nena-

(dalje na 5. strani)

Šele od trenutka odobritve kolekcije lahko govorimo o pričetku proizvodnega ciklusa, ki traja za normalno količino vzorca povprečno 3 tedne. Če po adjustiranju ugotovimo, da vsa izdelana količina ne pokrije naročenih količin, potrebujemo zopet isti čas za dodelavo manjkajoče količine izdelka. Ti primeri niso redki, ker je znana zahtevnost inozemskih kupcev, vemo pa tudi, da v proizvodnji vedno obstaja določen riziko, posebno tedaj, če so naročeni težki vzorci na artiklih slabše kvalitete. Iz tega sledita dva zaključka:

1. Dispozicija je tehnično prečiščena šele tedaj, ko je že izdelana in odobrena kolekcija naročenih desenov, ne pa tedaj, ko sprejememo vzorce šele v graviranjel!

2. Rok izdelave bi morali določiti šele po odobritvi kolekcije in bi moral za tiskanje tkanine trajati najmanj 6 tednov. Če se ta rok zaradi izrednih okoliščin mora skrajšati, se mora obratu odobriti ustrezna rezerva tkanin iznad naročenih (višek), da tako odpade nevarnost manjkov pri določenih variantah in prej omenjene naknadne dodelave, ki terjajo dodaten čas izdelave.

Posebno neugodni za proizvodni obrat so primeri, kadar po zaključitvi določene izvozne pogodbe sploh še ni znano, katere vzorce bomo tiskali in v kolikšnih količinah po variantah. Zgodi se, da moramo čakati tudi po dva ali več mesecev po podpisu pogodbe na konkretna naročila, kar močno skrajša razpoložljivi čas za izdelavo, pa tako pridemo v časovno stisko. Ker moramo v takih primerih z izdelavo prekomerno hiteti, vpliva to na kvaliteto, vedno pa so ogroženi še izdelavni roki. Ni redek tudi primer, da kupec disponira naše vzorce s popeljinov, satenov ali staničnih oziroma zimskih tkanin na naveden cec, kar izdelavo močno otežkoči ali celo onemogoči, ker na cecu pač ni možno doseči istega efekta vzorca.

Kot posebno okoliščino si oglejmo to, da je dolžina večine naših tiskarskih valjev pod 100 cm, pa se zato večkrat zgodi, da moramo desen, ki je bil graviran na teh valjih, ponovno gravirati na daljše valje, ker je kupec pač naročil izdelek na širšem artiklu, kot smo ga sicer tiskali.

Tako vidimo, da mora dajanje in prevzemanje naročil za izvoz upoštevati vrsto okoliščin, ki odločilno vplivajo na možnost realizacije naročila.

Kako pa je z ostalimi pogoji za proizvodnjo?

Kar zadeva surove tkanine, nastopajo težave pri sezonskih artiklih, za katere se večina naročil skoncentrira na določeno letno obdobje in tako preseže razpoložljive zaloge in dohod tega artikla iz tkalnice (npr. finete). V takih primerih nujno pride pri eni ali drugi dispoziciji do prekoračitve roka, ker moramo čakati, da se nabere dovolj surovih tkanin za njeno pokritje. Da igra kvaliteta surovih tkanin pri proizvodnji za izvoz pomembno vlogo, menda ni treba posebej poudarjati.

V današnjih pogojih poslovanja nam povzroča precej glavobola problem preskrbe z ustreznimi barvili, kemikalijami in s pomožnimi tekstilnimi sredstvi. Ne moremo trditi, da se nabavni oddelek ne trudi, da bi uspešno reševal preskrbo s tem materialom, vendar nalleti običajno na take zapreke in težave, da večkrat zmanjka enega ali drugega materiala, predno mu uspe nabaviti nove količine. Dobavni roki za barvila in pomožna sredstva iz inozemstva — in teh je za našo proizvodnjo nad 80 % — trajajo namreč tudi pol leta, pri tem pa danes nimamo pojma, kakšne količine materiala bomo čez pol leta dejansko potrebovali glede na tedaj veljavne dispozicije! Tako poskušamo manjkajoče standardne materiale nadomestiti z drugimi, s katerimi pa le redko uspemo doseči isti izgled in kvaliteto tkanine. Zaradi naštetih težav je izvoz takih tkanin vseskozi problematičen.

Poleg doslej povedanega je seveda še marsikatera težava v sami proizvodnji, ki povzroča neustrezno kvaliteto, le-ta pa dodatno delo ali zakasnitev roka. Tu ne igrajo pomembno vlogo samo subjektivni vplivi, kot to zdalek kateri prikazati, ampak tudi občasno pomanjkanje ustreznega pritiska pare, preobremenitev določenih faz predelave (parilniki, pralnica, apretura i. sl.), sezonski pritisk na nekatere proizvodne enote (barvarna, kosmatilnica) in še marsikaj, kar pa v tem članku ni možno podrobno opisati, čeprav pogosto onemogoči vsako pametno planiranje in smotno izkoriščanje proizvodnih kapacitet.

Za naš izvoz je značilno to, da ga v pretežni meri sestavljajo tiskani in cenejši artikli, kar v dokajšnji meri osiromaši naš proizvodni asortiment. To osiromašenje neposredno znižuje maso za osebne dohodke članov enote. Primerjalna analiza gibanja proizvodnje, izvoza, asortimenta in ustvarjene mase osebnih dohodkov, ki jo je izdelal naš obrat za obdobje januar-julij letos, je jasno dokazala to trditev. S podatki te analize smo seznanili in opozorili merodajne ljudi v podjetju, da obrat pri forsiranju proizvodnji za izvoz izgubi del mase za OD, namesto da bi bilo obratno. Zato nas je tembolj začudilo, da ni bil nihče iz obrata poklican, da bi sodeloval s komisijo, ki je pripravljala besedilo pravilnika za nagrajevanje izvoza, in to niti tedaj, ko so obravnavali naše pripombe, ki smo jih dali na predlog pravilnika. Še večje je bilo naše nezadovoljstvo, ko smo na seji CDS zvedeli, da je bila večina naših dodatnih predlogov zavrnjena, čeprav so bili dobronamerno pripravljeni, čeprav smo upoštevali vse izkušnje, ki jih imamo s proizvodnjo za izvoz. Ni zato čudno, da sta ODS in osnovna organizacija ZK naše EE zavzela do tega sklepa CDS negativno stališče in zahtevata ponovno obravnavanje vseh naših predlogov in korekturo pravilnika.

M. P.

Razkladanje surovega blaga s tovarnjaka. O tem je sicer že pisal leteči, danes pa objavljamo še sliko.

Pošljite predloge za rubriko »PREDLAGAM«!

Vtisi o prijateljskem mestu OLDHAM

Točno ob napovedanem času imajo uvedeno tudi nočno delo, in drugo za delavce. Ko so za nas nas je pripeljal enonadstropni vendar ne za ženske. Začudilo nas priredili kosilo, so nas povabili avtobus pred tovarno električnih je, ko smo zvedeli, da imajo v to v restavracijo za uslužbence. naprav — Ferranti, kjer sta nas varni dve menzi; eno za uslužbenca (dalje na 9. strani) že čakala dva vodilna uslužbenca podjetja.

Ta tovarna ima podobno proizvo- vodnjo kot kranjska Iskra, le da je precej večja. Najprej so nas peljali v menzo, kjer so nam na kratko opisali organizacijo proiz- vodnje in proizvodni program. Po tem zanimivem razgovoru smo se razdelili v skupine in z vodi- či odšli na ogled tovarne. Priznati moram, da se kar precej utru-diš, predno zopet zapustiš tovarno.

Najprej smo prišli v veliko dvorano, kjer izdelujejo električ- ne števec. Števci so zelo zanimivi, ker so bili za nas novost. Izdelani so namreč tako, da ne moreš prej uporabljati električne ener- gije, dokler ne vržeš v števec de- nar. Podobno kot pri nas v tele- fone v javnih govorilnicah. Sele potem, ko je elektrika že plača- na, lahko uporabljaš svoj el. apa- rat. Na ta način so dosegli to, da gospodinjam ni potrebno ob kon- cu tedna plačati velike vsote za električno. Takšne števec pa upo- rabljajo tudi po hotelih in na drugih prostorih, kjer se zbira mnogo ljudi (postaje). Uporablja- jo jih predvsem moški s svojimi brivskimi aparati.

Števce izdelujejo na tekočem traku. Speljan je pod stropom, od njega pa visijo nekakšne klju- ke nad delovne mize, kjer so obe- šeni deli in razni polizdelki bo- dočih števec. Ob traku delajo predvsem žene. Vse so v lepih be- lih nylon haljah, pa bi človek prej menil da delajo v ambulanti, kot pa v industriji. No, delo je pač čisto. S tem trakom so delo precej poenostavili, zlasti trans- port, saj so zmanjšali število za- poslenih za 25, pri isti količini go- tovih števec. Na koncu tekočega traku jih že pakirajo, ker so bile vse kontrole opravljene že prej.

V tej tovarni, ki zaposluje oko- li 1.000 ljudi, delajo še razne elek- merilne instrumente, instrumente za letalsko industrijo, instrumen- te za testiranje števec, elektrons- ke radarje in kontrolne gasilske naprave, elektronke za rentgenske žarke, transformatorje, razne izo- latorje, stikalne plošče in še mno- go drugih artiklov. Zanimivo je tudi, da ne kupujejo polproizvo- dov, pač pa jih izdelujejo sami. Celo papir, ki ga rabijo za paki- ranje in izolacijo pri transforma- torjih, je njihov proizvod. Od vseh materialov uvažajo le neke vrste steklo, vse ostalo pa prid- bivajo v Angliji. Svoje izdelke iz- vvažajo v ameriške in evropske države, med katerimi je tudi Ju- goslavija.

Delovni dan v tovarni tra- ja od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Vmes imajo tri- četrt ure prosto za kosilo. lo. Hranijo se lahko v tovarniški menzi, kjer je obrok zelo poceni. Tisti, ki stanujejo v bližini tovar- ne, pa gredo domov, kjer imajo možnost napraviti kosilo tudi v tem kratkem času, ker pač upo- rabljajo največ že industrijsko pripravljeno hrano. Pripomniti moram še, da kosilo ni njihov glavni obrok, pač pa imajo obil- nejši zajtrk. V nekaterih obratih

Del naše skupine z Mr. Wattom v sredini

Od leve proti desni: Mr. Watt — Anglež in vodja naše skupine, Vili Tomat — vodja naše skupine, Wattova hčerka, A. Marijančič — član naše skupine

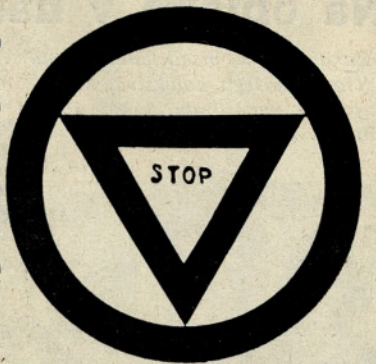
Oldhamski trg

Nagrajevanje strokovnega kadra...

(Nadaljevanje s 4. strani)
črtno delo in nedoločena oseba, ki naj tako delo opravi, ne predstavljata pravega dela, ampak je to posel, ki naj ga opravlja kdorkoli. Ravno to pa ustvarja ugodno podlago za neodgovornost in ma- lomarnost, iz česar največkrat izvirajo nezdravi od- nosi v posameznih službah ali v kolektivu. Zaradi tega, ker se danes še ne uporablja planiranje, oce- njevanje in merjenje dela delavcev, zaposlenih v strokovnih službah, v praksi tudi nimamo dognanih kriterijev in meril med ročnim in umskim delom.
Da pa bi mogli v strokovnih službah oceniti delo, ki ga opravljajo uslužbeni, je za to nujno potrebno uporabiti metodo analitične ocenitve dela, ki se me- todološko in smiselno precej razlikuje od analitične ocenitve delovnih mest, katera je primernejša za proizvodne ekonomske enote.
Naj prikažem to s primerom. Vzemimo delovno mesto analitika tržišča, ki mora poleg ostalega dela, izdelati tudi analize o plasmanu proizvodov in o nabavi blaga, poročati o gibanjih na tržišču, obve- ščati organe vodenja in upravljanja o tem itd. Če

predpostavimo, da je za to delovno mesto določeno n. pr. 500 točk ali 50.— dinarjev, je oseba na tem delovnem mestu prejela teh 50.000.— dinarjev tudi tedaj, če ni izdelala niti ene analize. To pa se ne bi moglo dogoditi, če bi bila ocenitev izvršena na osnovi stvarno opravljenega dela. Ta primer raz- umljivo kaže na to, kako lahko metoda ocenitve delovnih mest v strokovnih službah deformira prin- cip delitve po delu in v kolikšni meri lahko zavira proces, po katerem naj bi se osebni dohodki zapo- sljenih delili v odvisnosti od opravljenega dela in njegovih rezultatov.
Tem vprašanjem, ki sem jih v tem sestavku na- kazal, bi morala, poleg ostalih, posvetiti nekaj več pozornosti tudi koordinacijska komisija za osebne dohodke. To je važno posebno še zaradi tega, ker je od pravilne rešitve teh vprašanj odvisno, kakšna bo vsebina našega novega Pravilnika o delitvi oseb- nih dohodkov, po katerem bo nagrajevan tudi ka- der v strokovnih službah podjetja.
(Delni vir: »INFORMATOR«)
E. V.

Ali poznate prometne predpise

Na nagradni test št. 6 smo prejeli 27 rešitev. Pri pregledovanju odgovorov smo ugotovili, da so se reševalci pri vprašanju št. 2 (utri- panje rumene luči na semaforu) skoraj v celoti opredelili za odgovor b (velja desno pravilo). To nas je začudilo in napotilo, da smo ponovno pregledali točnost vsega, kar je natisnjeno pri 2. vprašanju. Žal smo ugotovili, da smo pri korekturi prezrli napako, ki bistveno spreminja smisel posameznih odgovorov. Pri odgovoru pod c bi moralo name- sto »po prometnih znakih« pisati pravilno »po prometnih predpisih«. Zaradi tega neljubega tiskarskega škrate je moč zagovarjati delno točnost odgovora pod b in točnost odgovora pod c. Vsled tega 2. vpra- šanje nismo upoštevali pri ocenjevanju pravilnosti celotnega testa.

Kaj torej pomeni utripajoča rumena luč na semaforu?
Utripajoča rumena luč zavezuje vse udeležence v prometu, da mo- rajo voziti oziroma hoditi z večjo previdnostjo (čl. 67).
To določilo pomeni: če utripa rumena luč na semaforu v križišču dveh enakovrednih cest, velja za režim vožnje desno pra- vilo. Če pa utripa rumena luč na semaforu v križišču dveh cest različne veljave, ima prednost vozilo, ki je na prednostni cesti. V obeh primerih pa narekuje rumena utripajoča luč večjo pre- vidnost. Seveda so ceste v tem primeru predpisano označene s pro- metnimi znaki.

Ce torej v kranjskem križišču utripa rumena luč, pomeni, da morajo vsi vozniki voziti z večjo previdnostjo, prednost pa imajo vozila, ki so na cesti od Kranja proti Kokrici ali obratno (belo-rumen kvadrat), ne glede na to, če vozijo naravnost ali v križišču zavijajo (pri zavijanju je seveda potrebno upoštevati tudi pravilo o zavijanju vozil na isti cesti). Vozila, ki so na cesti od gasilskega doma proti zdravstvenemu domu ali obratno pa nimajo prednosti (trikotnik z vrhom navzdol).
Pri ostalih vprašanjih skoraj ni bilo napak. Tri napake so bile pri 5. vprašanju (kazen je 1.000din), eno napako pa smo zasledili pri četrtem vprašanju, pri katerem se je reševalec odločil, da prehitva osebni avtomobil na prekratki varnostni razdalji, čeprav na tem mestu prehitevanje sploh ni dovoljeno (označba na vozišču).
Glede na število reševalcev smo izžrebali 6 pravih rešitev. Po 500.— dinarjev prejmejo: vojak Miha Remic, V. P. 3427/3 VE-4, NIŠ (čestitamo!), Angela Jenko, Konfekcija »Trglav«, Ivan Kavčič, predilnica I, Anica Mihelčič, predilnica II, Marija Kavčič, počitniški do- movi, Franc Stupnikar, vratarina.

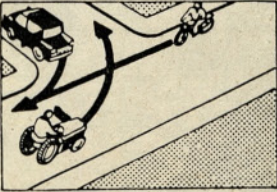
NAGRADNI TEST ŠT. 7
(Pravilen odgovor označite z x v ustrežajočem kvadratu)

IME IN PRIIMEK: _____
EE: _____

1. Ali mora traktorist, ki zavija v levo, odstopiti prednost nasproti prihajajočemu motoristu, ki vozi naravnost:

☐
☐
☐

- a) ne;
b) ni predpisa;
c) da;

2. Vaša reakcijska sposobnost znaša 0,8 sekunde. Navedite točno, koliko metrov boste prevozili v tem reakcijskem času (od trenutka, ko zaznate nevarnost pa do trenutka, ko nanjo reagirate), če vozite motorno vozilo s hitrostjo 72 km na uro:

☐

3. Koliko metrov nazaj od roba površine, na kateri se ceste križajo, računamo, da je še vedno križišče:

☐
☐
☐

- a) 20 metrov;
b) od označenega prehoda za pešce;
c) 10 metrov.

4. Z vozilom se bližate naselju, skozi katerega po splošnem predpisu ne smete voziti hitreje kot 60 km na uro. Od kod naprej velja ome- jitev:

☐
☐
☐

- a) od prvih hiš ob cesti;
b) od table, na kateri je napisano ime kraja;
c) šele v gosto naseljenem območju.

5. Ali je dovoljeno parkirati vozilo na pločniku:

☐
☐
☐

- a) da, če je pločnik dovolj širok ter parkirano vozilo ne ovira pešcev;
b) na pločniku sploh ni dovoljeno parkirati;
c) da, vendar mora to označevati prometni znak.

Na obisku v našem DELAVSKEM DOMU

Zakaj ne bi pisali enkrat tudi o članih našega kolektiva, ki stanujejo v tem domu, zakaj ne bi objavili nekaj slik?

Barica Primožič pa zelo rada bere

Upravnika doma sem dobil pri malici. Da želim slikati, je ugotovil takoj, ker sem bil oborožen z aparatom in bliskovno lučko, ni pa vedel, da sem urednik Tekstilca, dokler mu nisem to povedal. Poprosil sem ga za spremstvo, kar mi je rad ustregel.

Obiskala sva le žensko stran doma; kdaj drugič pridete na vrsto tudi moški!

Prava sreča zame, sem pomislil, da se slikanja nisem lotil kar sam, ker bi verjetno moral oditi brez slik. Kjerkoli sva namreč potrkala, je bilo treba čakati, da so nama odprli. Nekateri stanovalke so še spale, druge spet malce lenarile, kar pa je razumljivo, če so delale v nočni izmeni. Malo sva morala, pač potrpeti, da so se napravile in uredile svoj mali dom.

Ta presledek sem izkoristil za nekatera vprašanja, na katera mi je upravnik rad odgovoril. V celoti je z razmerami v domu zadovoljen, le manjša skupina moških stanovalcev mu skuša delati preglavice in probleme. TISTIM, KI JIM RAZMERE V DOMU NE UGAJAJO BI SVETOVAL, NAJ SE KAR LEPO PRILAGODIJO PREDPISOM, KER NI NI-

KJER ZAPISANO, DA MORAJO ZA VSAKO CENO V DOMU TUDI OSTATI. KAJ IN OD KJE SO PAČ NI VAŽNO! KANDIDATOV ZA TAKO PRIJETNA STANOVAJNA IN ZA TAKO UGODNE STANOVANJSKE RAZMERE BO V NAŠEM PODJETJU VEDNO DOVOLJ.

Končno naju je poklicala Ivanka Knaus, ki dela v tkalnici II, stanuje pa v sobi 217. Njena sobica je čista in polna domačnosti. Čeprav je mahna, sem imel občutek, da se Ivanka v njej počuti dobro, da je zadovoljna in srečna. Škoda, da se ni pustila slikati, saj bi imela tako lep spomin na ta mali dom, če ga bo kdaj zapustila.

Detajl v sobi Angele Rehbergarjeve

V sobi 305 sva dobila Angelco Rehbergar. Angelca je bila pred dnevi operirana na glavi, vendar že toliko močna, da je vstala in mi omogočila, da sem naredil nekaj posnetkov njene garsonjere. V njenih prostorih vlada red in vse je zelo čisto, umirjeno. Tudi sanitarije so bile čiste, kar vse dokazuje, da je Angela ženska, kot je treba. Mimogrede je Angela z nekaj besedami potrdila moje mišljenje o upravniku, da je strog, da pa ima razumevanje za vsakogar, da rad pomaga, da ima končno smisel tudi za primerne šale.

»Kam pa sedaj?« me je vprašal moj vodič. Še sobo z dvema posteljama bi rad posnel, sem odvrnil.

Ustavila sva se zato pred št. 115. »Dve mladi dekleti«, je tiho pripomnil; »ena je član ODS.«

»NAPREJ!« je dejal dekliški glas. V res prijetno urejeni sobici sem zagledal dve mladi dekleti.

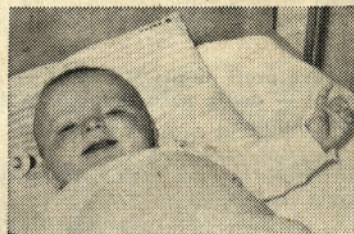

Mar niso ljubki?

Ena je nekoliko večja in črnolasa, energičnih potez in gest, pa sem takoj v mislih zaključil, da je to gotovo tista, ki je član ODS. (Pozneje sem se o tem tudi prepričal). Bila je to Katica Hrgovan, dela pa v tkalnici I. Druga je morda nekaj let mlajša, precej živahna, obenem pa res ljub-

ka in tako, kot so zdrava dekleta. Barica Primožič, tako se pač piše, nama je ponudila celo stole, da bi sedla. Res škoda, da nisem imel časa, saj bi bilo z njima res prijetno malo kramljati. Vse kaže, da sta dobri prijateljici (to je potrdil tudi upravnik!), da sta zadovoljni, veseli in da imata veliko smisla za prijeten dom. Njuna sobica mi je najbolj uga-jala. Vsa oprema je prijetna, topla in skladno izbrana, za dekoracijo pa imata lepo negovane rože. Clovek jima lahko čestita.

V vrtcu sem naletel na pravi ŽIV - ŽAV. Same nasmejane bučke za majhnimi mizicami, nekatere s široko odprtimi učki, druge zopet razigrane. V enem kotu je stal lepo urejen sobni peskovnik, ki je predstavljal odlomek iz pravljice o RDEČI KAPICI, na steni je bil že izdelan stenogram z motivom o neki drugi (dalje na 7. strani)

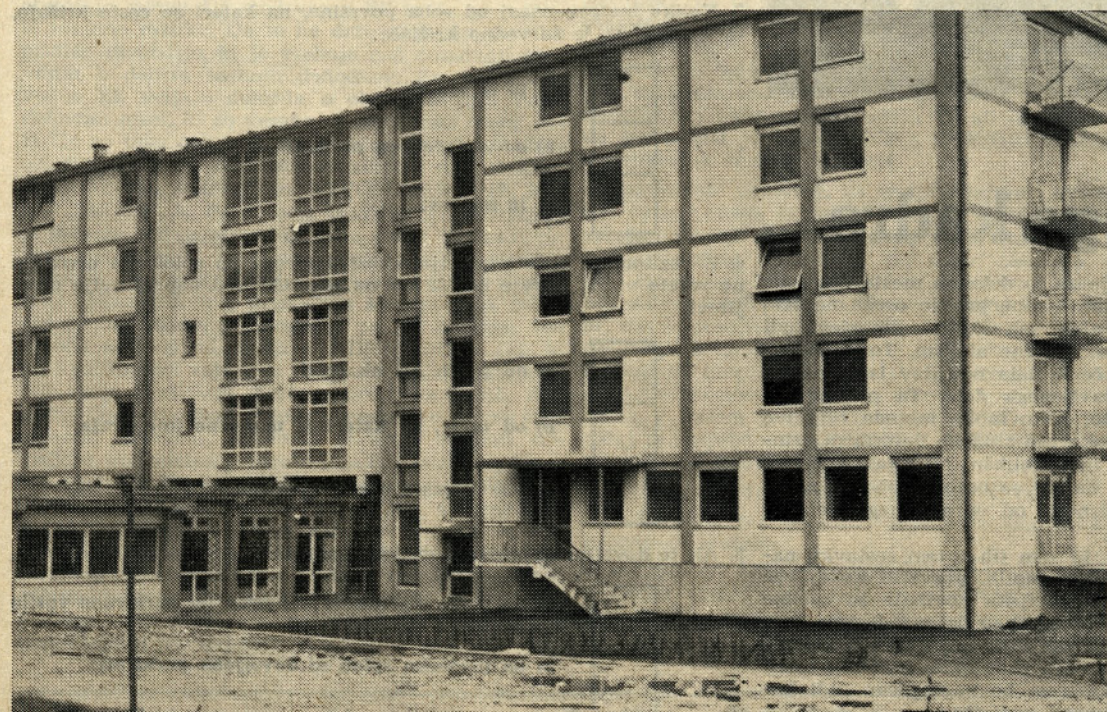

Vidi se, da mu je prijetno, da je zadovoljen

Katica Hrgovan ljubi ročno delo

V sobici Ivanke Knaus

Delavski dom v Stražišču

Negovalka dojenčkov z najmlajšim

Obisk v DELAVSKEM...

pravljici. Baje bodo to pravljico tudi uprizorili. Tisti deček, ki so mu škrateljčki kar plesali v ukih, bo — seveda na moj predlog — REPA, ki tudi nastopa v omenjeni pravljici.

V drugi sobi so bili nekoliko manjši otročki, ki so me sprejeli bolj resno in zadržano. Na steni so imeli skoraj gotov stenogram, ki je ponazarjal deklico z dežnikom, v omari pa res lepe izdelke iz ilovice, divjega kostanja in vžgalice.

Na kraju sem prišel še v sobo dojenčkov. Šest malih bučk je tam kraljevalo, med njimi dve punčki in štirje fantki. Kot v vseh sobah, je bilo čisto in pospravljeno tudi v tej. Negovalka je pestovala najmanjšega varovančka, v stajici sta se igrala dva, preostali trije pa so bili vsak v svoji postelji in moleli od sebe vse štiri, kot da je njihov ves svet. Skoda, sem pomislil, da je ta vrtec v Kranju edini, ki sprejema dojenčke. Mar ne bi bilo lepo in prijetno, če bi imele iste možnosti tudi mnoge druge mame, ki še nimajo ustreznega varstva za svoje malčke. Koliko skrbi in težav bi jim odvzeli, koliko veselja in lepih dni bi jim dali.

Skočil sem še v kuhinjo. V taki kuhinji je res užitek kuhati. Svešla, prostorna, moderno opremljena in zračna pač nudi vse, kar človek tako zelo potrebuje, da dela z veseljem in uspehom. Vražje zapeljivo je dišala pečenka, pojedel bi pa tudi juho, če bi mi jo ponudili.

V bifeju se je vrtela vedno pridna in prijazna Marica, ki jo mnogi poznate že iz Novigrada, kjer je bila letos glavna kuharica. Skoda, da nisem smel objaviti njene slike, ker je tako želela.

V dveh kratkih uricah sem tako spoznal delček življenja v tem domu, ki je mnogim postal prijeten in topel drugi dom; spoznal sem nekaj srečnih stanovalk, videl nekaj srečnih in zadovoljnih otrok tja do tistih šestih dojenčkov, ki mi na žalost niso znali

povedati, da se res prijetno počutijo, čeprav ni poleg njihovih mamic.

Povsod, kjer sem hodil, sta vladala mir in red, torej vse tisto, kar naš delavec in delavka potrebuje, da se spočije in nabere novih moči za izvrševanje svojih obveznosti in za prijetno življenje.

PREDNO KONČAM, BI DEJAL SE TOLE: NUJNO POTREBNO JE, DA SE OBSTOJEČI SISTEM V TEM DOMU VSESTRANSKO ZAGOTOVI. TISTE, KI GA SKUSAJO SPRAVITI IZ RAVNOTEŽJA, PA JE TREBA IZ DOMA ODSTRANITI.

Peter Gunčar

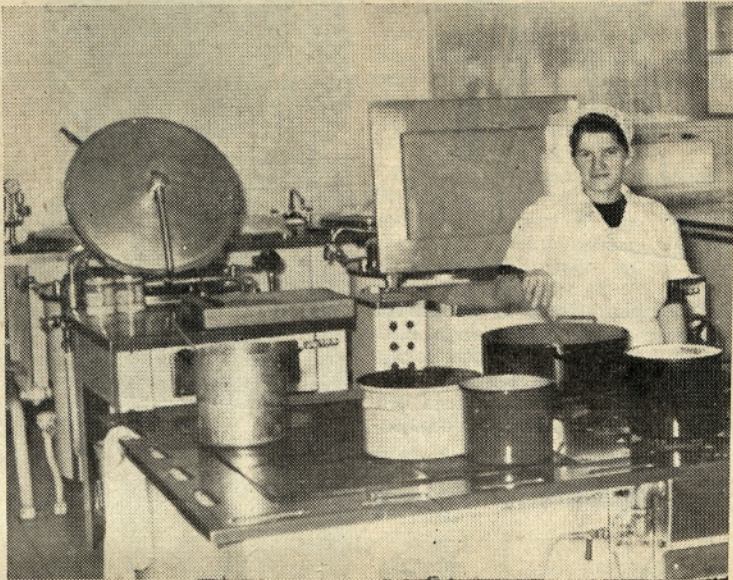
V ENI PRIHODNJIH ŠTEVILK TEKSTILCA BOM SKUŠAL OPISATI TUDI DRUGI DEL DOMA, KJER STANUJEJO MOŠKI!

V prvi sobi otroškega vrtea

V drugi sobi so bili otročki bolj resni

V moderno opremljeni kuhinji delavskega doma v Stražišču

Otroško zavetišče »REZKA DRAGAR«

S postavitvijo »DELAVSKEGA DOMA TEKSTILINDUS« v Stražišču je dobila svoje prostore tudi otroška ustanova, ki je bila res že potrebna. Ta vzgojno-varstvena ustanova nosi ime po narodnem heroju »Rezki Dragarjevi«, nekdanji delavki v podjetju »Tekstilindus«.

Otvoritev je bila 1. 7. 1965. Ustanova sprejema v varstvo dojenčke, stare 6 in več mesecev in tudi predšolske otroke, in to predvsem otroke naših delavcev, pa tudi otroke staršev, ki niso zaposleni v našem podjetju.

Ta ustanova oziroma »vrtec« dela v dveh izmenah. Dopoldanska izmena je od 5.30 ure do 16. ure, popoldanska pa od 12. do 19. ure. Hrano za dojenčke in predšolske otroke pripravljajo posebej, torej ločeno od ostale hrane v delavski restavraciji v obratu III. Mesečni oskrbni dan (varstvo, malica in kosilo) znaša za predšolske otroke 7.500 din, za popoldansko izmeno (brez kosila) pa 4.000 din. Oskrbi dan za dojenčke pa stane 9.000 din.

V vrtcu je zaposlenih sedem ljudi. V obeh izmenah je trenut-

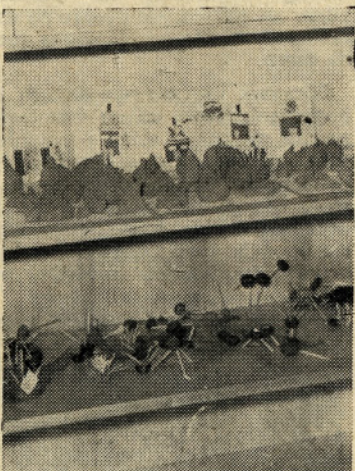
no 14 dojenčkov in 40 otrok. Dojenčki so razdeljeni v dve skupini, predšolski otroci pa v dva oddelka po 20 otrok. Posebnost tega vrtea v Stražišču je, da edino ta vrtec v Kranju sprejema tudi dojenčke.

Dojenčke negujeta dve negovalki, ki skrbita za pravilno prehrano, za počitek in za telesni ter duševni razvoj dojenčka. Z ljubeznijo in nežnostjo doseže negovalka, da se dojenček počuti prijetno in varnega tudi v materini odsotnosti. Posebna skrb negovalke je, da vestno bdi nad zdravjem dojenčka. Vsako negativno spremembo, ki jo opazi, takoj javi upravniku vrtea in otroški zdravnici.

Dejstvo je, da se pojavi pri otrocih, ki so stari več kot 2 leti, želja po znanju in telesni aktivnosti. Otroka se zato v tej dobi začne vsestransko vzgajati, in prav ta vzgoja obsega v vrtcu vsa področja: telesno, umsko, estetsko in moralno.

Za vsestranski telesni razvoj predšolskih otrok, da so zdravi, gibljivi in odporni, skrbijo v vrtcu tri negovalke. Otroke utrjujejo

z vsakodnevnimi sprehodi po svežem zraku, z gibalnimi igrami in z jutranjo telovadbo na prostem. S pomočjo teh dejavnosti si otroci pridobivajo pozitivne lastnosti, kot so: tovarištvo, pogum, samozavest, premagovanje bolečin, čut odgovornosti, odločnost, poštenost, natančnost, kritičnost, spretnost, discipliniranost itd. V vrtcu pridobijo otroci tudi smisel za higieno, ker si morajo redno umivati roke pred jedjo in po

Vitrina z izdelki otrok

jedi, po uporabi stranišča in podobno. Navadijo se tudi sami obuti, oblačiti, pospravljati za seboj itd.

Otroke se v vrtcu seznani z družbeno-političnim življenjem in kaj kmalu pokažejo zanimanje za dogajanja v družbi in v naravi. Najprej se otrok seznani z bližnjo, nato z daljno okolico. Starejši že poznajo imena bližnjih naselij in hribov, vedo, kje je tovarna, kjer delata mati in oče, kje je šola, kjer se uči njegova sestra ali bratec. Seznanijo se s prometom, s prometnimi znaki in

Stenogram v prvi sobi

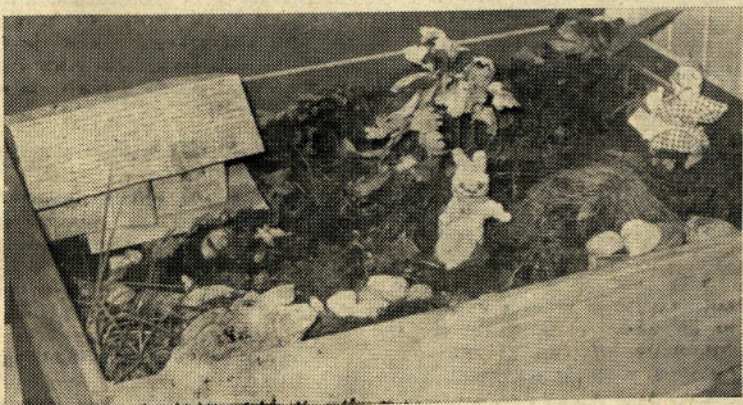
z nevarnostmi na cesti. Promet se jim v malem prikaže v peskovniku, nakar se skupno igrajo. Otrok spoznava v vrtcu delo odraslih, ker opazuje delo osebja ustanove. Približa se mu živalski svet: najprej domače živali, nato še divjad. Ker je vzgoja pravilna, imajo otroci živali res radi. Spoznavajo tudi rastlinski svet, posebno v času, ko so na sprehodu. Veliko zanimanje kažejo za imena cvetic in pa za letne čase, v katerih le-te rastejo.

Zelo važno je, da se obogati otrokovo jezikovno znanje. Gleda se na pravilno izgovorjavo in rabo slovenskih besed, obenem pa na pravočasno odstranitev popačenk in grdihi besed. Otroci poslušajo in pripovedujejo pravljice, nastopajo in uprizarjajo razne igrice.

V vrtcu se otroci nauče tudi lepega vedenja in spoštovanja do

starejših. Vzgaja se jih v duhu tovarištva, pravih medsebojnih odnosov, prilagajanja drug drugemu, izvrševanja preprostih nalog itd. Poseben poudarek je posevečen ljubezni do sotočarišev v primeru bolezni. Skupno proslavljajo rojstne dni in praznujejo državne praznike, kjer poslušajo in berejo partizanske povesti in doživljaje.

Vrtec skrbi tudi za glasbeno vzgojo otrok. Večina čuti veliko veselje in potrebo po petju. Pri tem se jim budi občutek za ritem. Seznanijo jih z osnovami tona (glasno — tiho, visoko — nizko, hitro — počasi, naraščanje in pojanje itd.). Pri petju se gleda predvsem na pravilno držo, dihanje in izgovarjanje. Otroci poslušajo v vrtcu tudi radio, in sicer glasbene oddaje za nižjo stopnjo in pesmice ter ritmične obdelave. (dalje na str. 10)

Peskovnik, v katerem je odlomek iz Rdeče Kapice

**Pošljite predloge za rubriko
»PREDLAGAM«**

Zima prihaja

1. Obleka iz tweeda, enostavne kroja s kratkimi ali z dolgimi rokavi. Ob ovratniku po dolžini in spodaj ima okusni obrobní dvojni šiv, spredaj pa okroglo prinezane vogale na ovratniku in na krilu.

ne rame. Namesto ovratnika ima rahlo drapirano stoječi volanček. 4. Kostimček še za jesenske dni. Krilo ima spredaj in zadaj po 4 gube. 5. Obleka iz progastega blaga ravne kroja. Rokave in ovratnik kombiniramo z enobarvnim blagom.

6. Topel plašč zvončastega visečega kroja in kimono rokavi. Za ovratnik vzamemo krzno.

7. Zimski plašč oprijetega zvončastega kroja s krznenim šal ovratnikom. Pas se veže s pentljo.

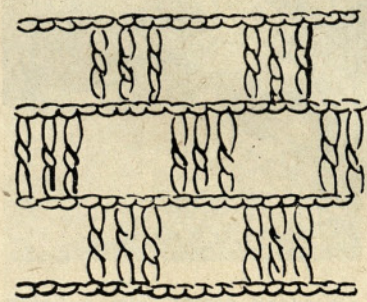
8. Lep zimski kostim iz toplega volnenega blaga temnejše barve, pentlja je iz istega blaga, krzno pa črne barve.

9. Pelerinica s kapuco za fantke in deklice iz debelega blaga v karo vzorcu živahnih barv. Na straneh se pelerina zoži v rokave. Zepi so vrezani.

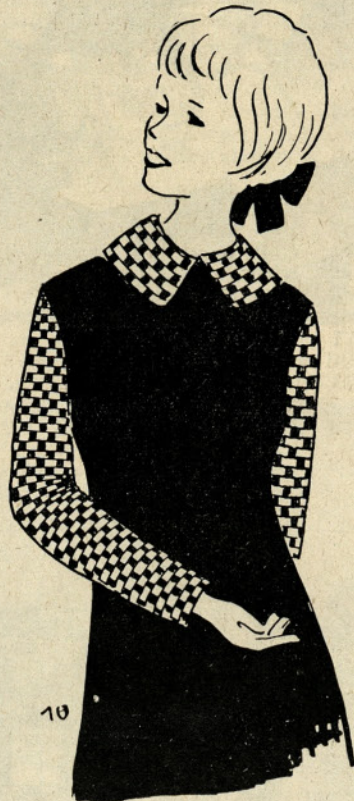
10. Elegantna črna obleka rahlo oprijetega kroja. Rokavi in ovratnik so kvačkani. Vzamemo lahko črno volno ali črn bombažni kvačkanec (če se ga v trgovini ne dobi, vzamemo belega in ga same pobarvamo v črno barvo.)

10. a: Vzorček za kvačkanje je čisto enostaven. Kvačkamo po 3 stebričke in 5 zračnih, druga vrsta se menja tako, da kvačkamo stebričke v zračne in tako nastane karo vzorec. Na ta način lahko dopolnimo staro obleko pa bo zopet nova. Poizkusite.

MaK

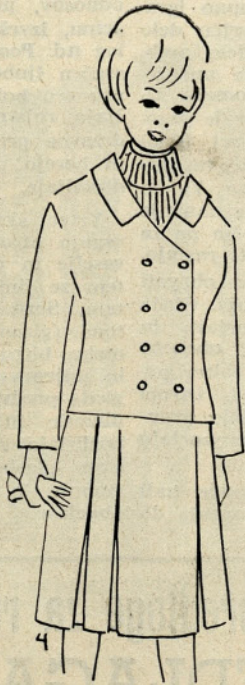
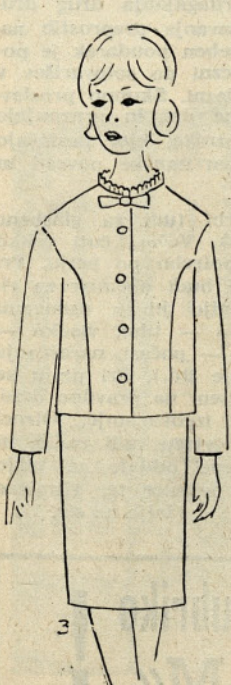
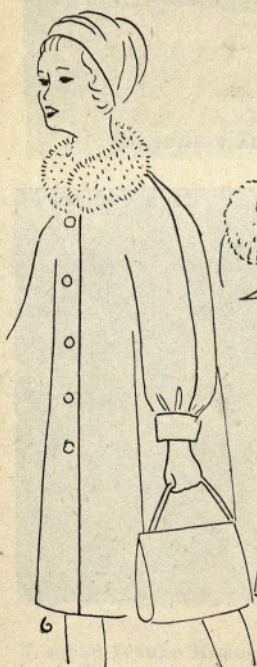

Skica spada k št. 10 in kaže način kvačkanja

2. Ljubka obleka iz enobarvne sintetike ali volnenega blaga. Kroj je rahlo zvončast. Okrasno volano naredimo iz istega blaga.

3. Dvodielna obleka ravne kroja. Jopica ima nekoliko podaljša-

Pričeske in nega las

Mnogo žena vzdihuje, da imajo težave z lasmi, da jim pričeska kakršno prinesejo od frizerja, vzdrži komaj nekaj dni. Mar gre morda le za pogoste neprijetnosti?

Marsikateri lasje so zares »nemogoči«. Kakšni pa so? Na to ni težko odgovoriti. To so mastni, težki, potlačeni lasje, ali pa tudi obratno: suhi, slabotni, pod glavnikom uporni, brez leska. In zakaj so taki? Morda bi morali iskati vzroke v zdravstvenem počutju. Morda organizem ni povsem zdrav ali pa smo se preprosto zanemarili, vse to pa se pozna tudi na laseh.

Zdravnik vam bo povedal, da je poglavitni vzrok, da so vaši lasje postali mastni in težki, preutrujenost, medtem ko je izčrpanost, psihična in fizična, tista, ki povzroča, da postanejo lasje suhi in brez odpornosti. Lasje brez leska kažejo, da jim manjka nekaj hranljivega. Kakšna sredstva pa

naj si izberemo, da bi preprečili te nevedčnosti?

Predvsem morate dopolniti vašo vsakdanjo prehrano z vitaminskimi snovmi in z jedmi, bogatimi na proteinih, ki bodo dale moč vsemu telesu in obenem tudi lasem. Priporočljivo je vse, kar nam nudi morje, ker vsebuje dosti jodovih sestavin, zelena solata in artičoke, ker imajo v sebi razne soli, korenje in jabolka, ker so v njih vitamini.

Potrebno je tudi pogosto in premišljeno pranje las. Pri tem moramo skrbno izbrati šampon, ki mora biti tak, kakršnega zahteva določena vrsta las.

A kako naj bi izbrali pravi šampon? Tudi za to je treba imeti nekaj spretnosti.

Lepa in enostavna pričeska

1. KAKŠNI SO LASJE?

Predvsem je treba ugotoviti, kakšne vrste so lasje. Pred ogledalom si prečesate lase in opazujete, če padajo rahlo, vsak zase, ali pa se sprijemajo v tanke šope. V prvem primeru so vaši lasje suhi, v drugem pa čezmerno mastni. Oglejte si še konice las. Morda se cepijo ali lomijo. Če bi opazili tudi kaj takega, potem je to znak, da vaši lasje niso zdravi in da zahtevajo posebno nego, da se bodo okrepili.

2. TUDI ŠETKA JE POTREBNA

Ko ste izbrali šampon, nikar takoj ne zmocite las, ampak jih najprej začnite krtačiti. Vzemite ščetko iz naravnih ščetin (ne iz umetne mase) in obrnite vse lase naprej. Začnite krtačiti od tilnika najprej naprej, potem pa jih vrzite nazaj in prekrtačite od čela nazaj. Tako boste poživili krvni obtok in lase prezračili, ker so tudi tega potrebni.

(dalje na 9. strani)

Pričeska za močne lase

Mastne lase moramo prati vsakih 5 do 6 dni s šamponom, ki bo lase razmastil. Da bi omejili izločanje žlez lojnic, je po pranju s šamponom dobro uporabiti še malo ne premočno alkoholnega lotoina.

Suhi lasje so še bolj občutljivi kot mastni in se radi lomijo. Zato jih nikar ne umivajte več kot enkrat na teden in to s kakim vitaminiziranim šamponom.

Take lase, ki so zelo prhljajasti, pa je treba prati samo s posebej pripravljenimi šamponi.

Pričeska za deklico

Prispevki o prostih sobotah

Pavla Žumer

PRIPRAVLJALNICA
V OBRATU II

Proste sobote uporabim največkrat za ureditev stanovanja in za ureditev vrta, pa seveda tudi za razne drobne opravke, katerih ima vsaka gospodinja na pretek. Perem pa ob sobotah ne, temveč že med tednom, da se mi tako ne nabere preveč dela za soboto in nedeljo. Če mož ženi pomaga, potem še nekako zmore vsa gospodinjstva dela in ima sem in tja tudi kako prosto urico, če pa si sama za vse, potem se pa to le redko zgodi. Meni ostane sedaj, ko imamo proste sobote, prosto samo nedeljsko popoldne, vendar sem tudi za teh nekaj uric hvaležna podjetju, ker mi jih je z uvedbo prostih sobot omogočilo.

Naj zato žive, naše zlate in proste sobote!

Vida Zagoričnik

MOJA PROSTA SOBOTA

Prebudim se in prislunhem, če bom morda kar v temi ugotovila ali je že jutro. Navadno je še vse tiho. Kmalu pa zaslišim brnenje avtobusa, ki ima postajo blizu našega doma. S tem avtobusom se vsak dan odpeljem na delo v podjetje. Kaj pa danes? Danes sem še v postelji. Ura je 15 minut čez 5. Druge dni stojim ob tem času navadno že v gneči. Z eno roko se držim za drog v avtobusu, z drugo pa molim vozno karto sprejemniku, ki se zaspalo drenja med nami, opravljajoč svojo službo. Ob takih prilikah moram paziti na tanke, občutljive nogavice, da jih ne raztrgam, na svetle čevlje, da mi kdo ne stopi nanje in na sopotnike, da ne bi komu kaj naredila.

Danes mi vse to ni treba, ker sem še v postelji. Avtobus je odpeljal brez mene. Tudi jutri bo odpeljal brez mene.

Prijeten občutek domače toplote me prevzame, da ponovno zadremam. Se in še se prebujam in prisluskujem, če se ni morda prebudil moj sinček, če morda ne prisluskuje prav tako kot jaz: kdaj se bom zbudila. Ko se končno prikradejo prvi snopi svetlobe v sobo, se ojunači in prepriča, če

spim ali ne. »Mami«, me pokliče, kadar nočem odpreti vek. Običajno pritisnem prst na usta, in pravim: Bodi tiho! Nakar hitro vstaneva in odideva iz sobe, da ne bi prebudila ostalih. Sele v kuhinjo, pri boljši svetlobi, se pozdraviva. Koliko sreče je v otrokovih očeh v takih jutranjih urah. Ne, to ni moč napisati.

Hitro se umijeva, oblečeva in že pohitiva ven, v lepo in sveže jutro. Prijetno zagaziva v porumenelo listje. Zvrsti se veliko zakajev in prav toliko zatojev, in že sva zopet doma z divjim kostanjem v žepu, nasmejana in zadovoljna. Prinesla sva tudi mleko. Sin ga je primisel, pa želi to povedati vsem. Če ne gre drugače, jih seveda enostavno zbudi.

Zabave v prijetnem domačem krogu res ne zmanjka. Ne skali je pospravljanje, pranje, kuhanje, niti domača naloga našega šolarja. Vse poteka urejeno in brezskrbno. Na uro pogleda le naš šolar, da ne bi zamudil pouka.

Po kosilu sedem na verando in uživam sonce in sveži zrak. Delo, ki sem ga poprej predvidela za nedeljo, zdaj lahko opravi v dveh dneh. Zato ni napak, če preživim urico ali dve na soncu, v družbi mojih dragih.

Medtem pripelje mimo avtobus. Dostikrat pomislim: kako prijetno je, da se mi ni treba drenjati tudi ob sobotah. Kako prijetno je človeku pri srcu ob dejstvu, da ni prost samo ob nedeljah, temveč tudi ob sobotah.

Ze se je oddaljilo brnenje avtobusa, jaz pa še vedno sedim na verandi. Nihče mi ne šteje minut, ker so samo moje.

Tako sproščena lahko opravi do noči še marsikaj, posebno zato, ker je pred menoj zopet brezskrbna nedeljska noč. Niti ure nisem navila, saj je tudi jutri zame prost dan.

Jelka Dopudja

BRIGADIRKA V TKALNICI I
(PROSTE SOBOTE)

Čeprav mi pisanje ne gre posebno od rok, bom vendarle skušala povedati, da mi proste sobote veliko pomenijo.

Predno smo v našem podjetju uvedli skrajšani delovni teden,

(dalje na 10. strani)

Pred Titovim spomenikom. Na sliki je Polajnarjeva družina, in sicer: oče Janez, žena Iva, hčer Ivica in sin Marjan

Skupina članov ZB in prijateljev pred rojstno hišo maršala Tita

Izlet v Kumrovec

Meseca oktobra je organiziral naš aktiv ZB izlet v rojstni kraj našega predsednika Tita. Izleta so se udeležili člani ZB in tudi drugi člani kolektiva.

Peljali so se z našim avtobusom. V Kumrovcu so si ogledali Titovo rojstno hišo, spomenik in tudi muzej.

Vsi udeleženci so bili razpoloženi, predvsem pa zadovoljni z iz-

branim krajem, saj ga je večina videla prvič, med njimi tudi nekdanji borci.

TAKI IZLETI SO PRIJETNI IN POUČNI, PA NAJ JIH BO VEČ TUDI V PRIHODNJE!

Pričeske in nega las

(dalje z 8. strani)

3. MASAŽA Z OLJEM

Ko ste opravili s krtačenjem, začnite lasišče masirati, kajti prav od lasišča je odvisno zdravje las. Masiramo s prstnimi blazinicami, s katerimi marahlo krožimo. Če so lasje zelo suhi, vzemite prav malo mlačnega olivnega olja. Nalijte si ga v posodico in vanj namočite kosmič vate, s katerim začnite masažo, ki pa ne sme trajati več kot 5 minut.

4. KORISTNO STRIŽENJE

Povečini nosimo v teh časih kratke frizure, vendar je še mnogo deklet, ki se nočejo odločiti, da bi lase postrigle. Na žalost pa dolgi lasje prav radi obolijo in konice se začnejo cepiti. Tu ne pomaga nič drugega, ko da jih postrizemo. Pogumno vzemite v roke škarje in porežite lase vsaj prav malo, toliko, da boste odstranili razcepljene konice.

5. KAKO SI POMAGAMO DO PRIČESKE?

Zdaj lase končno lahko umijete. Obljite si glavo z mlačno vodo, nanesite šampon in ga pustite učinkovati nekaj minut. Zavijte glavo v toplo brisačo, da bo gorkota poživila krvni obtok. Potem splaknite lase izmenoma v topli in mrzli vodi, kar bo lasem vrnilo lesk. Osušite si jih narahlo z brisačo in kočno jih navijte na navijače.

Vtisi o prijateljskem mestu OLDHAM

(dalje s 5. strani)

Mogoče bo koga zanimalo, kje pustijo matere svoje otroke, če delata starša istočasno. Ker začnejo otroci hoditi v šolo že s petim letom, preživijo dan v šoli, mlajšim pa poiščejo varuhinjo, ki je največkrat študentka. Otroških ustanov, kot pri nas, nimajo.

V Ferrantiju imajo tudi svojo industrijsko šolo, ki traja eno leto. Tu se fantje usposobijo samo za določeno delovno mesto. Že med samim šolanjem pa so zaposleni v tovarni, da takoj spoznajo življenje, kakršnega bodo imeli pa preteku učne dobe. V tem letu dobivajo nagrado, kot priučen delavci. Za tiste, ki končajo fakulteto, pa je določeno, da pridejo po treh letih, kolikor traja študij, za dve leti v delavnico in šele nato pridejo na svoje stalno delovno mesto.

(Dalje prihodnjič)

R. A.

Varčevanja ne bi smeli zanemarjati!

(dalje z 2. strani)

— 1 kg trdih uvoženih cev — 1600 din
— 1 kg preje — 1100—1600 din
— 1 kg bombaža — 700 do 1600 din
— 1 meter surovega blaga — okrog 500 din
— 1 list bankpost papirja — 1,5 din
— 1 list Karbon papirja — 16,5 din
— 1 kg tiskarske barve — 16.000 din.
da o rezervnih delih, ki jih dobimo le za devize in o strojih, ki stanejo milijon din in več, sploh ne govorim.

Vse povedano dovolj jasno dokazuje, da je sistem varčevanja nujno potreben tudi v našem podjetju, saj smo tako in tako med zadnjimi, ki ga še nimamo, vsaj kar zadeva večja slovenska podjetja.

Upam, da teh nekaj podatkov in predlog o varčevanju ne bo šlo mimo merodajnih, kot je šel že marsikak dober in pameten predlog.

Peter Gunčar

Križanka — Križanka — Križanka — Križanka — Križanka

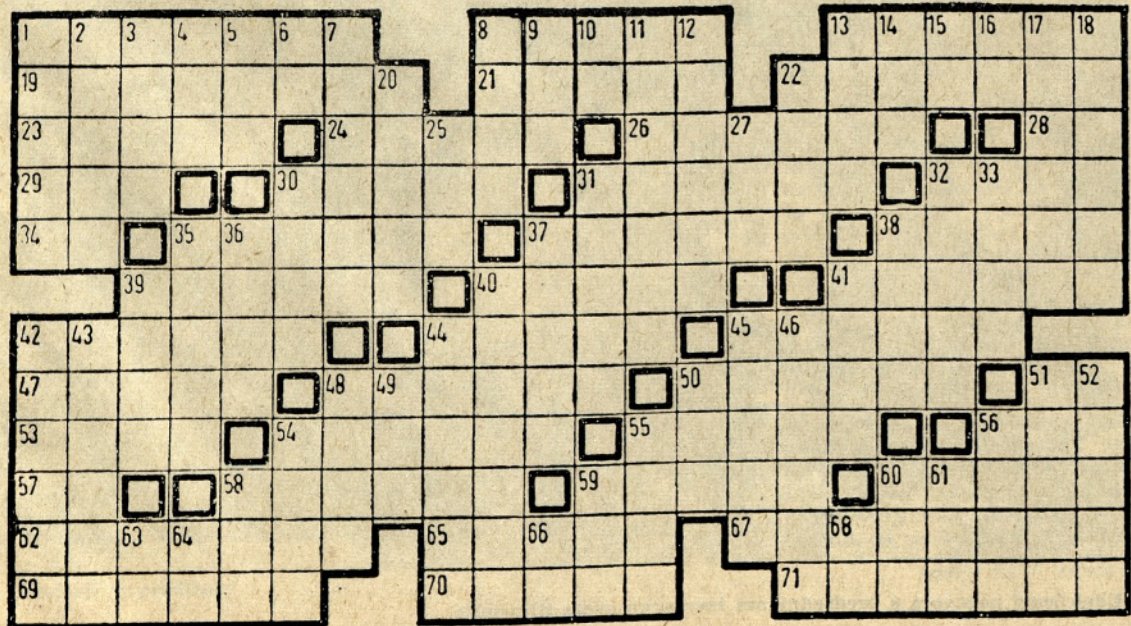
Vodoravno: 1. negovoreča oseba na gledališkem odru, 8. pritlikava oseba iz pravljic, 13. znamenit francoski romanopisec, avtor ciklusa romanov z naslovom »Človeška komedija« (Honoré de, 1799—1850), 19. skupnost, 21. domače žensko ime, 22. vzdrževalka, skrbnica, 23. preprosto poulično glasbilo, 24. najvažnejši pripomoček za taborjenje, 26. tveganje, 28. kemični simbol za erbij, 29. žuželka s pekočim pikom, 30. srbsko moško ime, 31. skupno ime za prežvekovalce iz vrst parkljarjev, 32. oeste, steze, 34. začetnici slavnega jugoslovanskega elektrotehniškega izumitelja, ki je deloval v ZDA (1856—1943), 35. nebesno telo, ki kroži okoli Son-

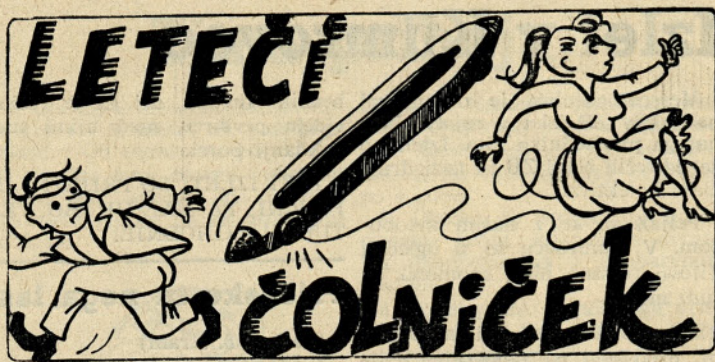
ca, 37. nasprotje resnega dela, 38. ime slovenskega pesnika z vzdevkom »goriški slavček«, 39. bankovec določene vrednosti, 40. avtomobilsko krmilo, 41. desni pritok Kolpe, jugovzhodno od Karlovca, 42. poljedelsko in vrtnarsko orodje, 44. glavno mesto Maroka, 45. besednjak, 47. prometna arterija v mestu, 48. umetno tekstilno vlakno, ki se je pojavilo na tržišču v zadnjem času, 50. pripadnik starogermskega naroda, po katerem Francozi še danes imenujejo Nemce, 51. začetnici slovenskega realističnega pisatelja (»Cvetje v jeseni«), 53. hudo trpljenje, 54. delavec, ki postavlja stroje in druge naprave, 55. osnovna mera, 56. pesmi hvalnice, 57. začetnici

slovenskega literarnega zgodovinarja, kritika in esejista (1875—1937), 58. besedica, s katero se opravičimo, 58. oljkin plod, 60. umazanija, umazanost 62. zapornica, arestantka, 65. občutki, za znave, 67. ljubljansko prvoliško nogometno moštvo, 69. delovanje, dejavnost, 70. ljudski izraz za pranje, 71. to, kar ostane.

Navpično: 1. del sklanjatve, 2. tuj izraz za zdravico, napitnico, 3. ime mlade slovenske gledališke igralke Tkačeve, 4. barva kože, 5. letoviški kraj v bližini Opatije, 6. kratica za »starejši«, 7. tihoča, 8. ostanek posekanega drevesa, ki ostane v zemlji, 9. pevski zbor, 10. kemični simbol za radon, 11. cirkuški umetnik, 12. drugo ime

za otok Formozo ob kitajski obali, 13. kratica beograjske konfekcijske industrije, 14. moško ime, 15. kratica za »Ljubljanske novice«, 16. predzadnji soglasnik in tretji soglasnik v abecedi, 17. topilo za smole in masti, 18. dajatev pri uvozu določenega blaga iz tujine, 20. prečna nit v tkanini, 22. vijuga, okljuk, 25. kradljivec, 27. pojav, da v besedi stojita dva samoglasnika zaporedoma; hiat, 30. ime znane vohunke iz prve svetovne vojne — Hari, 31. elegantno oblečen moški, 32. obmorsko mesto v Slovenskem primorju, 33. muslimansko moško ime, 35. žival, ki leta, 36. trata, livada, 37. evropski tur, 38. močna ptica, 39. spoj, kontakt, 40. popularna evropska pevka zabavne glasbe (Caterina), 41. globoka nezavest, 42. trohno obvarovano truplo, 43. olupljen del sadeža, 44. mestna hiša, magistrat, 45. dejanje, ki ga storimo ob odhodu, 46. avion, 48. žensko ime, 49. glavna reka zahodnega dela Indije, ki se izliva v Arabsko morje, 50. ljubkovalna oblika ženskega imena (Ana), 51. misel, poanta (množ.), 52. delavec, ki opravlja težaško delo, 54. domača oblika ženskega imena (besedi TACA spremeni eno črko), 55. ime odličnega ameriškega filmskega režiserja Kazana, 56. najvišje božanstvo v nordijski mitologiji, bog boja in zmage (iz istih črk kot DINO), 58. ime več vatikanskih papežev (zadnji je bil pred Janezom XXIII.), 59. konica, 60. kratica mariborske tekstilne tovarne, 61. kratica avstrijske poročevalske agencije, 63. kemični simbol za tehnici, 64. kemični simbol za nikelj, 66. samoglasnik in soglasnik, 68. začetnici sodobnega ameriškega skladatelja ruskega rodu (»Žar ptica«).

Urednik mi je povedal, da se tudi drugi člani kolektiva pritožujejo zaradi brezobzinnosti lastnika tistega Fička, ki ogroža življenje in varnost v našem podjetju. Med drugimi je rekla neka ženska takole: »Le za las sem mu ušla. Take nesramnosti pa še nisem doživela!« Kot vse kaže, bo treba tega človeka opozoriti, da tudi zanj veljajo splošni in tovarniški predpisi o vožnji, če ne bo pomagalo, pa je verjetno še kak način, da se bo spametoval.

Ko že omenjam vožnje in avtomobile, bi povedal še tole: že velikokrat smo pisali o tem, da je za privatna vozila prepovedano voziti v obratu I od plemenitilniške zgradbe naprej proti tkalnici in predilnici. Večina članov kolektiva to opozorilo in tudi prometni znak spoštuje, so pa vendar še taki, ki mino vozijo naprej. Če velja predpis za ene, naj velja tudi za druge!

Nekam čudno se mi zdi tudi to, da smo morali delati kar vse proste sobote v mesecu novembru. Razumem sicer navedeni vzrok, da je namreč treba delati zato, ker bi bilo drugače samo dvajset delovnih dni in bi bili temu primer- no nizki tudi osebni dohodki, vendar pa mi ni razumljiv postopek okrog uveljavitve tega sklepa. Gre namreč za naslednje: že od julija sem smo vedeli, da bo imel november dvajset delovnih dni, že od tedaj smo vedeli, da bodo nižji osebni dohodki — še posebno zato, ker v skrajšanem delovnem času ne dosežemo takih rezultatov, kot smo jih poprej — pa smo s predlogom počakali prav do zadnjega dne. Mar ne bi bilo pravilno, da bi tak predlog iznesli pravočasno in ustrezno pripravljeni? Dejstvo, da prvo soboto, to je 6. novembra, nekateri oddelki niso imeli kaj delati, nekateri pa so imeli dovolj dela samo za eno izmeno, pač ni v pohvalo tistim, ki so vse to organizirali. Nepravilnost tako pozne odločitve pa je tudi v tem, da smo mnogi člani že prej planirali proste sobote, predvsem 27. novembra (večja skupina gre celo na izlet v Italijo!), kar je in bo povzročilo večje ali manjše probleme tudi v večjih družinah. Če bi odločitev sprejeli pravočasno, če bi se nanjo tudi pravilno pripravili, bi imeli člani in kolektiv brez dvoma od tega več koristi, odpadlo pa bi tudi godrnjanje.

Ne bo odveč, če povem še pogovor, ki sta ga imeli dve naši delavki v avtobusu. Takole je potekal: »Kaj pa ti praviš Mica o novembrskih »prostih« sobotah?« »Če b že res rada vedva, bom pa povedovala!«, ji je odgovorila Francka. »Za novembrske so djali, da mormo devat za pvačo, decembra bodo rekli, da so se pojavile težave zaradi plana, januarja pa bodo spet kej pogruntali in rekli, da ne kaže drgač, kot da gremo spet na manj prostih sobot!«

Nekateri člani kolektiva trdijo, da vladajo v našem skladišču z raznim potrošnim materialom dokaj čudne navade. Pravijo, da običajno zmanjka prav tiste reči, ki jo pridejo iskat in katero v določenem oddelku nujno potrebujejo. Kako to, če imajo v skladišču kartice, na katerih točno stoji, kolikšna je zaloga in kolikšna poraba. Čudno se jim zdi, zakaj odgovorni ne naroči ustreznih količin pravočasno, čeprav bi to moral. »Mar ni smešno?« je dejal nekdo, »da mora potem letati s steklenico sam okrog in iskati dotični material«. Pa je res čudno, in tudi res!

Naš Janez je bil zelo hud, ko je zvedel, da je nek nepridiprav ukradel jedilni pribor v koči na Krvavcu. Moje mnenje je, da ga verjetno ni ukradel, temveč le prenesel na svoj dom, morda kot zbiralec lesketajočih predmetov, morda kot skrbni mož, ki ne meče stran denar za takšne reči, ki jih lahko dobi zastoj. V tisti svoji hudi jezi je Janez zagrozil, da bo dal nov pribor privezati na verigo, vendar sem mu jaz to odsvetoval, ker tudi veriga ni več zadostno jamstvo. Bolj zanesljivo bi bilo, sem mu predlagal, če namesto kovinskega pribora da narediti ne-

kaj lesenih palčk, pa naj koristniki jedo po kitajsko oziroma po japonsko. Mar ni tako res pametneje?

11. novembra sem pa spet obudoval nakladanje bombaža pred skladiščem v obratu I. Skoda res, da človek ne more takšnih dogodkov posneti na film, ki bi našim strokovnjakom lahko lepo pokazal, kako so pred več tisoč leti zidali piramide. Veste, res prijetno je bilo gledati tisto porivanje bal navzgor, sopihanje in tudi kakšno pikro je bilo slišati. Uganili ste verjetno že, da je zopet zbolel naš edilni viličar, tokrat bo bržkone po njem. Sicer pa omenjeno nakladanje ni bilo naporno samo zaradi obolelega viličarja, temveč predvsem zato, ker imamo v našem podjetju res izredno moderno in učinkovito organizacijo dela. Dan prej so namreč s tovarnjaki pripeljali ta bombaž v podjetje v obrat I, namesto da bi ga enostavno peljali v obrat II. Tako je prišlo do odvečnega razkladanja in ponovnega nakladanja v obratu I. Kot vedno velja tudi tokrat pregovor: »ZAKAJ ENOSTAVNO, CE GRE TUDI ZAPLETENO!«

L. Č.

Prispevki o prostih sobotah

(dalje)

torej proste sobote, sem morala narediti vse gospodinjske opravke ob nedeljah, in ker jih ima vsaka gospodinja dovolj in preveč, namreč raznih opravkov, sem bila poprej vsako nedeljo zelo utrujena in tudi živčna. Sedaj naredim skoraj vsa dela že ob sobotah, pa mi medelja ostane za počitek in pomiritev živcev.

Se posebno cenimo proste sobote tiste žene, ki delamo v tri izmene. Verjetno mnogi veste, kako naporno je nočno delo, pa si zato lahko predstavljate, da je takšni ženi, ki pride v nedeljo zjutraj z dela, zelo težko še go- spodinjiti, saj je že od nočnega dela dovolj utrujena. Sedaj smo pa kar zadovoljne, saj smo trikrat proste, le eno soboto ne.

Proste sobote so torej za nas žene res velika pridobitev, verjetno največja poleg delavskega samoupravljanja.

Glede samega delovnega učinka pa bi rekla tole: mislim, da uvedba prostih sobot ne bi smela zmanjšati količinske in kakovostne proizvodnje, ker smo brez dvo-

ma sedaj preko tedna bolj spo- čite in imamo tudi večje veselje do dela na delovnem mestu. Trdim pa, da je učinek odvisen od medsebojnega razumevanja in medsebojne pomoči. Če tega med sodelavkami in mojstrom ni, potem je razumljivo, da učinek pade. Zaradi velikih prednosti, ki jih imamo od prostih sobot, bi želela, da nam le-te res ostanejo.

Tončka Zgonc

MORALA SEM SE ODPOVEDATI PROSTIM SOBOTAM

Imela pa sem jih vendar nekaj, da lahko odgovorim na postavljeno vprašanje: Kako preživite proste sobote?

Delo sem imela vedno že vnaprej planirano tako, da sem že v petkih popoldne oprala perilo in delno očistila tudi stanovanje. V soboto zjutraj sta otroka lahko ležala kakšno urico več, ker jih sicer pokličem, kadar grem v službo, da ne bi zaspala. Poleg tega sta vsaj takrat pošteno zajtrkovala. Kadar je bila prosta sobota sem zato imela veliko skrbi manj, saj sem bila prepričana, da bosta otroka bolj zbrano sledila pouku.

Med odsotnostjo otrok sem ure- dila stanovanje, nakupila kar sem potrebovala ter se potrudila, da je bilo tudi kosilo boljše, kot običajno. Ko so se vrnili otroka in mož, sem bila pošteno utruje- na, vendar zadovoljna, saj je bilo delo opravljeno, pred menoj pa še prosto sobotno popoldne in ne- delja.

Popoldne, če je bilo lepe vreme, smo skoraj vedno šli na sprehod v bližnji gozd, včasih pa tudi na obisk k sorodnikom. Tudi zvečer smo nekoliko potegnili. Takih je bilo nekaj mojih prostih sobot.

Ker imam predpisan 42-urni de- lovni teden, bi morala ostale dni v tednu delati od 6. — 15. ure, če bi hotela biti prosta ob sobotah. To pa ne morem, ker sama ku- ham, pa bi družina imela kosilo šele pozno popoldne, čez dan pa verjetno samo suho hrano, ker se menze, kljub naši želji, iz zdrav- stvenih razlogov ne moremo po- sluševati.

Tako so postale sedaj proste sobote moj problem.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi moža in očeta

FRANCA KONČANA

se zahvaljujemo vsem organizacijam in sodelavcem pod- jetja »TEKSTILINDUS« za izrečeno sožalje, za pozornost in za podarjeno cvetje. Lepo se vsem tudi zahvaljujemo za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žena Francka, sin Janez in hčerka Anica z družino

Pripomba uredništva!

Prosimo vse tiste, ki se jim Francka Končan zahvaljuje, da nam oprostite, ker ZAHVALE nismo objavili takoj po smrti tov. Končana, čeprav jo je tovarišica Francka prinesla pravočasno.

Urednik

Janez Kemperl

Udeleženci pogovora s predsednikom izvršnega sveta Slovenije

Kako se odvaditi kajenja?

(nadaljevanje članka, ki smo ga objavili v prejšnji številki)

In to pomagaj! Koj prvi dan vam vse to seveda še ne bo odtehtalo neugodja. Če boste sprva nekoliko »ih hišice«, naj vas to nikar ne moti. Če se tega bojite, je morda celo dobro, kajti pre- pričani ste lahko, da vse skupaj niti ni tako hudo, kot mislite, da bo. Že res, da bo hudo, prav go- tovo pa ne tako zelo, da temu ne bi bili kos.

Vsa stvar je v tem: ne se bat! Neka mera zdravega respekta pred sovražnikom je vselej dobra in predvsem pomaga. Tokrat pa se borite z zelo močnim sovra- žnikom, zato je kar prav, da se pripravite na pravecati spopad.

Važno je pri vsem tem tole: v boj pojdite z najglobljim prepi- čanjem, da boste uspeli, kakršna- koli misel na morebitni neuspeh ali polom je smešna in bedasta.

5. Opazujte in čakajte!

Zadnja priprava je enostavna, toda važna, ker pomeni izbiro najprimernejšega časa za vaš do- ločeni »stop« ali »stop dan«. Ve- dite, naslednje dni ali tedne boste razmišljali o tem, da bi prenehali kaditi, in boste pri tem ugotovili, da to niti ni tako strašno niti ne kaj nemogočega. Prikradla se vam bo misel, da bi nekega dne morda vsaj poskusili.

Seveda pa za ta poskus ni pri- meren čas, ko greste, recimo, na važno službeno pot ali ko priča- kujete goste, ko ste organizirali partijo bridgea ali pa vas čaka morda kaj takega ali podobnega.

Opazujte in počakajte nekaj časa, da boste primerno uravno- vešeni, da bo vaš čolnič mirno drsel po gladini in ko v bližnjih dneh ni pričakovati kakršnihkoli težav in motenj. Toda ne odlašaj- te predolgo, ker se vam utegne zgoditi, da bi zgrešili ugodni tre- nutek, ki ste se nanj toliko časa pripravljali in ga pričakovali.

Morda se boste nekega jutra — recno v nedeljo — zbudili pose- no dobre volje. Dobro ste se na- spali, občutek imate, da vam bo šlo vse dobro izpod rok, in pa čudovit sončen dan je.

Morda vam bo prav tedaj ši- nila v glavo misel, da bi prene- hali kaditi in nekako zazdelo se vam bo, da bi bilo to kar mogo- če. Prav ta čudovita nedelja bi utegnila biti vaš stop dan!

Poskusite si takole od časa do časa dopovedati, da ste s kaje- njem opravili.

In vedite tudi tole: opravili ste vse potrebne začetne priprave. Na pomanjkanje močne volje se še spomnili niste. Že nekaj dni ste kdaj pa kdaj pomislili na mož- nost, da bi prenehali kaditi, zbra- li ste že vse, kar vam pri kaje- nju ne ugaja, vse bolj se tudi že zavedate, da se pravzaprav nima- te česa bati.

Zdaj je čas, da se mirno in čvrsto odločite. To je pametno izbran in temeljito pripravljen

trenutek za začetek, kajti startali boste dobre volje in to je nadvse važno!

Cemu bi si s škodljivim dimom zgorevajočega nikotina in piridi- na in aldehidov kvarili to čudovi- to nedeljsko jutro? Cemu bi si za en sam dan še nalagali breme, ki ste ga nosili leta — samo za- radi svoje nespameti? Cemu bi se vračali v jetniško celico, zakaj

neki bi bili prostovoljen jetnik tudi še en sam dan, ko so vam pa vrata ječe odprta nastežaj?

Tako je s to rečjo!

Leta in leta ste razmišljali o tem, nič kolikokrat slabo plani- rano začeli in poskušali, da bi se odrekli tobaku — zdaj je pa čas, da to storite!

Morda bo spočetka težko, toda na to ste pripravljeni.

Da bi vam pa čim bolj poma- gali, bomo v naslednjih dveh po- glavjih dali še nekaj preizkušenih in treznih nasvetov in namigov, kako boste lahko tudi vztrajali.

Od tega svojega določenega stop dne dalje boste vsakomur, ki bi vam ponudil cigareto, zlahka odklonili, rekoč: »Hvala, ne ka- dim!«

Brez kakega opravičevanja vam bodo privrele te besede iz srca. V nasprotju s tistim, ki ni še ni- koli kadil, ste vi kadili in nehali. To je pa vsekakor nekaj, na kar ste lahko upravičeno ponosni.

Otroško zavetišče...

(nadaljevanje s 7. strani)

Tudi likovno oblikovanje imajo. Tako se učijo slikati, risati, rez- ljati, lepiti, šivati in oblikovati svoje izdelke.

Za razvedrilo je poskrbljeno, saj imajo zabave in prireditve. Redno organizira vrtec proslave za DAN MRTVIH, za 29. NOVE- MBER, 22. DECEMBER, 8. MAREC in 1. MAJ. Za dan mrtvih so otroci nesli cvetje in sveče na grobo- ve padlih partizanov. Za 29. no- vember pa bodo okrasili igral- nice in Titovo sliko s cvetjem in pripravili interno proslavo z lut- kovno igro: »O kurirčku Jurčku«. Za 8. februar bodo odšli v mesto in si ogledali Prešernov spomenik; življenje v vrtcu pa bodo pope- strili s pustnim rajanjem.

Iz povedanega sledi, da člani našega kolektiva niso zamanj da- li sredstva za ta vrtec v tem delu Kranja. Starši, ki imajo otroke v tem vrtcu so zelo zadovoljni in to z delom vzgojnega osebja in s počutjem svojih otrok. Odpadla jim je tako skrb, kam z otrokom v času, ko delajo, otrok pa je bil prepuščen samemu sebi.